

Have*bladet*[®]

KOLONIHAVEFORBUNDET

● Nummer 1 – Februar 2015

7 Den børnevenlige have

20 Plant forår i haven

25 Skab liv i græsplænen

Foråret pibler frem

Når årets første nummer af Havebladet udkommer er uroen så småt begyndt at indfinde sig. Nu skal vi i gang i vores haver. Det er det samme hvert år, men i år synes jeg at det er gået meget stærkt; vinteren er måske ikke helt overstået, men den har været meget mild og forårsbebuderne vintergæk og erantis lyser allerede op i haven.

Vi er igen kommet ind i et kongresår, vi har Kongres i september i Holstebro, det er snart 3 år siden vi var i Århus, tiden løber stærkt.

FARVEL TIL ET INTENSIVT 2014

Vi siger farvel til et år, hvor der har været arbejdet hårdt ude blandt vores tillidsfolk for at få forbundets nye kredsstruktur på plads inden 1. januar i år. Det har været en hård omgang og vi må erkende, at der er slået nogle skår ude i landet, som vi skal have klinket.

Det har også været året, hvor medlemmer fra hele landet har deltaget aktivt i testen af vores nye vurderingsværktøj, som er sat i gang her i 2015. Der er stadig småting, som vi skal have rettet og det arbejdes der på. Vi er ligeledes kommet i gang med et nyt medlemssystem, som forventes færdigt i løbet af i år.

2014 var også året hvor forbundskontoret hjemtog den juridiske rådgivning og kursusvirksomhed og ansatte en jurist, så det var et travlt år.

2015 ER SKELSÆTTENDE

Året 2015 er et skelsættende år for vores forbund. Det er kongresår og vores nye kredsstruktur er fuldført pr. 1. januar 2015. Den endelige implementering af kongresbeslutningen fra 2012 i Århus har betydet, at vi har fået sammensat en ny hovedbestyrelse med en del nye

medlemmer og vi har afholdt et ekstraordinært hovedbestyrelsesmøde den 10. januar i år, hvor der samtidig blev valgt nyt forretningsudvalg. Jeg vil benytte lejligheden til at takke de fratrådte medlemmer for et godt samarbejde; samtidig glæder jeg mig til samarbejdet med det nye forretningsudvalg og den nye hovedbestyrelse frem til kongressen.

KOLONIHAVEFORBUNDETS KONGRES

Afholdelse af Kolonihaveforbundets Kongres er både alvor og fest. Samværet med delegerede fra forskellige områder er utroligt vigtigt for vores fælles forståelse for vores kolonihaver. Organisatorisk er kongressen også vigtig, det er på kongressen vi sammen justerer kompasset og sætter kursen for hvordan vi skal udvikle vores forbund og sikre kolonihaven. Der vil derfor være en del formøder rundt omkring i kredsene op til kongressen.

DAGLIGDAGEN FOR TILLIDSFOLK OG HAVEMEDLEMMER

Dagligdagen skal også fungere, men det kan den kun hvis vi sikrer at vores tillidsfolk, både i kredse og haveforeninger, får adgang til de nødvendige informationer og værktøjer, så de kan udvikle de kompetencer, der er nødvendige for at kunne udføre de mange opgaver, som i dag er en del af bestyrelsesarbejdet. Det er dog ikke

kun vores tillidsfolk der skal "klædes på", det skal vi også som menige medlemmer, der via Havebladet og vores hjemmeside skal orienteres om pligter og – ikke mindst – rettigheder.

De første tiltag er sat i gang; fra dette nummer af Havebladet vil I finde et nyt punkt der meget sigende hedder Aktuelt fra forbundet.

Vores jurakurser blev allerede sidste år afholdt af vores egne ansatte; fra i år vil vi også overtage kassererkurserne, hvoraf det første afholdes i foråret.

Forbundets øvrige kursusvirksomhed varetages af vores infoudvalg.

STORE OPGAVER FORUDE

Vi har rykket os, men vi er kun på vej. De store ændringer, som blev vedtaget på kongressen i 2012 og som nu er gennemført, er kun en lille del af vejen; de næste skridt er at beskrive og tydeliggøre de opgaver, som skal løses af vores forskellige bestyrelser både i kreds og haveforening.

Det er en lang vej, men også en spændende vej vi er gået i gang med at forcere. Vi har lige sat gang i en række workshops som skal køre frem til sommer. Her skal vi sammen klarlægge de nævnte opgaver. Vi har netop afholdt den første workshop for kredsformændene, herefter følger kredsbestyrelserne og vi slutter af med foreningsbestyrelserne.

Det er en lang og spændende vej som aldrig slutter.

I næste nummer af Havebladet vil vi orientere mere om de afholdte workshops og den fremtidige køreplan.

Når alt dette er sagt og skrevet, skal vi huske, at det vi arbejder for, er det gode liv i kolonihaven.

Godt forår i haven.

Forbundets hovedkontor og redaktion
Frederikssundsvej 304A, 2700 Brønshøj

Tel. 38 28 87 50 · Fax 38 28 83 50

E-mail: info@kolonihave.dk

Hjemmeside: www.kolonihave.dk

Kontorets telefon- og åbningstider:

Mandag-torsdag: kl. 8.30-15.00 · Fredag: kl. 8.30-13.00

Annonceekspedition: Rosendahls Mediaservice, Jette Sterndorff-Jessen.

Tel. 76 10 11 47, e-mail: jsj@rosendahls.dk

- 2** *Foråret pibler frem*
- 4** *Aktiv i haven – marts, april*
- 7** *Den børnevenlige have*
- 8** *Den lille grønne by i byen*
- 9** *Morfars prydhave*
- 10** *Gode bøger*
- 10** *Til haven*
- 14** *Tidlige grøntsager*
- 16** *Månedens duftende blomster*
- 17** *Frostskader kan mindske udbyttet i køkkenhaven*
- 18** *Foråret er på vej*
- 19** *Efterstræbte stenfrugter*
- 20** *Plant forår i haven*
- 22** *Hjælp! – hvad gør vi?*
- 23** *Haver i Sønderborg – Sundevad*
- 24** *Den grønne telefon*
- 25** *Skab liv i græsplænen*
- 27** *Dit synspunkt*
- 28** *Aktuelt fra Kolonihaveforbundet*
- 30** *Kolonihavejura*
- 31** *Set & hørt*

Forsidebillede: Grethe Bjerregaard · Redaktion: Forbundsformand Preben Jacobsen (ansvarshavende) · Grethe Bjerregaard · Tilknyttet redaktionen: Hovedbestyrelsesmedlem Ole Michél · Landskabsarkitekt Ole Statta · Landskabsarkitekt Hans Preisler · Generalsekretær Mogens Ginnerup-Nielsen. Hvor intet andet er nævnt er illustrationer af artiklens forfatter. Redaktionen påtager sig intet ansvar for stof der indsendes uopfordret til Havebladet · Layout og tryk: Rosendahls – Miljøcertificeret DS/EN ISO 14001. Eftertryk er ikke tilladt · Havebladet 2/2015 udkommer ultimo februar 2015. Redaktionelt stof fra foreningerne til Havebladet 2/2015 udbedes til redaktionen senest 04.03.2015 · Kontrolleret oplag: 39.329 i perioden 01.07.13-30.06.14. · ISSN: 0017 – 8497.

FMK

Aktiv i haven *marts*

MARTS

VEJRET

Gennemsnitstemperatur	2,1 °C
Frostdage, nattefrost	18
Nedbørsmængde	46 mm

NEDBØRSDAGE

Dage med regn	7
Dage med slud, sne	6
Relativ luftfugtighed	78 %
Solskinstimer	113
Fordampning, lille	27
Vindretning	vest-øst

Det er forårsjævndøgn 20. marts, nat og dag er lige lange. Det er forår når temperaturen kl. 10 er 10 °C, kl. 11 er 11 °C og kl. 12 er 12 °C.

NEDBØRSGENNEMSNIT

Nordjylland	44 mm
Midt-Vestjylland	51 mm
Østjylland	46 mm
Syd-Sønderjylland	54 mm
Fyn	41 mm
Vest- og Sydsjælland + Lolland-Falster	38 mm
København, Nordsjælland	39 mm
Bornholm	29 mm

HUSK AT !

– det stadig er vigtigt, at de sarte planter beholder vinterdækket mod frost.

UNDLAD AT !

– gå på græsplænen når græssets blade er frosne.

TRÆER OG BUSKE

Beskæring er en udtynding, som har til formål at sikre blomster på grene helt fra jorden. Det er vigtigt at udtynde, så der kommer lys ind i buskene. Fjernes der en femtedel af de ældste grene hvert år, næsten helt nede ved jorden, vil alle grene efter 5 år være fornyet. Syge og døde grene og stabbe fjernes totalt. Lys i planterne forebygger bl.a. svampesygdomme. Klip aldrig spidserne af, det giver blot mængder af skud, der gør busken tæt og betyder færre blomster og flere sygdomme.

BLOMSTERHAVEN

Sommerblomster kalder man under et alle vore etårige blomstrende planter. Det gælder også for enkelte som må sås året forud for blomstringen, som stedmoder, gyldenlak, forglemmigej m.fl.

Frø købes tidligt om foråret, ofte er det nødvendigt at finde frø i kataloger, hvis du ønsker et større udvalg end der tilbydes i fremlagte frøposer og senere som færdige udplantningsplanter.

Der kan sås i potter, som kan stilles i vindueskarmen, eller i væksthuset sidst på måneden.

Såning på friland må vente til jorden er varm i april-maj. Hellere så for sent end for tidligt.

GRÆSPLEEN

Det er tiden at få plæneklipperen gjort klar, klippesæsonen starter snart. Knivene slibes, og de bevægelige dele smøres. Husk olie på motorklipperen.

FRUGTHAVEN

Der kan foretages beskæring. Sidste sommers vanskud fjernes. Udtynd så der kan komme lys ind i træernes kroner. Det sker bedst ved at fjerne

Cornus mas beskæres efter blomstring.

enkelte større grenpartier, brug evt. en sav. Mange klip med saksen giver blot en mængde nye skud, gør træets krone tæt og hindrer bl.a. lys til de kommende frugter. Døde, svagelige grene fjernes. Kræftsår kan renskes med en skarp kniv.

Beskæring i marts er ideelt, da træet stadig er i hvile. Beskæres for sent på foråret kan det forsinke løvspringet og evt. svække træet.

Beskæring foretages på såvel fritstående som espaliertræer.

KØKKENHAVEN

Tidlige kartofler sættes til forspiring. Der er mange sorter at vælge imellem, så vælg 2-3 sorter så nogle kommer tidligt, andre middeltidligt og nogle kan gemmes til vinter.

Ønskes særlig tidlige kartofler kan nogle lægges i store urtepotter eller poser med spagnum/jord. Bruges poser kan de sættes i en kasse. Anbring potter og kasser et lyst og varmt sted. Bedst ved en temperatur på 12-14 °C. Hvis de

Aktiv i haven *april*

APRIL

står for mørkt, bliver spirene lange og nemt dårlige. "En spand kartofler" kan fås ved at lægge et par læggekartofler i bunden af en spand og komme 10-15 cm spagnum/jord over knoldene; når de er spiret og begynder at gro fyldes mere spagnum på, indtil spanden efterhånden er fyldt. Husk at vande. Først på sommeren kan spanden tømmes med ensartede nye kartofler.

VÆKSTHUSET

Lyset er tiltaget meget, så der kan startes op i væksthuset. Om dagen, når solen skinner, kan der blive meget varmt, men om natten kan der blive koldt. Der kan sås gulerødder, dild, radis, kørvel og salat. Vær klar til at dække planter i væksthuset, brug f.eks. bobleplast i tilfælde af frost.

Sidst på måneden kan der i vindueskarmen, eller hvor der kan sikres tilpas høj temperatur, sås agurk, peber og tomat til udplantning i væksthus til maj. Indtil frøet er spiret skal der holdes en temperatur på 25-27 °C, herefter 20 °C om dagen og 15-18 °C om natten.

KRUKKER OG ALTANKASSER

Alle krukker, potter, altankasser m.v. som skal bruges til planter, skal omhyggeligt rengøres, så skadedyr og sygdomskim er fjernet.

Der kan bruges færdigblandet pottemuld, som købes i plantecentre etc. eller der kan laves en god jord ved brug af fuldstændig omsat kompost, let muldjord og lidt grus. Almindelig havejord skal ikke bruges til pottekulturer.

Jordblandingen skal sikre at planterne rødder kan hente vand og næring. Og den skal være luftig, så evt. overskydende vand kan løbe ned gennem potten, så planten ikke "drukner".

VEJRET

Gennemsnitstemperatur	5,7 °C
Nattefrost	7 nætter
Nedbørsmængde	41 mm

NEDBØRSDAGE

Dage med regn	9
Dage med sne	3
Relativ luftfugtighed	70 %
Solskinstimer	173
Fordampning	53 mm
Vindretning	østlig

NEDBØRSGENNEMSIT

Nordjylland	39 mm
Midt- vestjylland	41 mm
Østjylland	41 mm
Syd- Sønderjylland	46 mm
Fyn	38 mm
Vest- og sydsjælland	38 mm
+ Lolland-Falster	38 mm
København, Nordsjælland	38 mm
Bornholm	37 mm

HUSK AT !

– der kan forekomme frost, sarte planter beskyttes stadig.

UNDLAD AT !

– klippe roserne ned, før i sidste halvdel af måneden.

TRÆER OG BUSKE

Der kan plantes barrodsplanter og planter fra container (potter). Det kan være en fordel at lave en lille plan over hvad der skal plantes og ikke mindst hvor mange planter, der er plads til. Undersøg hvor store de bliver. Træer er smuk-

Lave roser beskæres sidst i april.

kest, når der er plads til at kronen frit kan udfolde sig, så det er begrænset hvor mange træer der er plads til i kolonihaven. Ved prydbuske kan de større plantes på 2-3 meters afstand og så fyldes ud med lave, bunddækkende buske. Gerne med blomstrende buske som overstandere og bunddække af bladbærende stedsegrønne, eller omvendt. Det giver årstidsvariation.

BLOMSTERHAVEN

Hyacintløg købes om efteråret og kan lægges direkte i haven og blomstre i april eller kan drives frem indendøre ved juletid.

De afdrevne løg (som har været inde) kan plantes ud i haven om foråret. Gamle løgskæl renses af, ligeledes fjernes de afblomstrede aks. Sættes der frø vil det svække løget. Stænglen og evt. blade bibeholdes, da de er med til at give næring til løget.

Hvis løget ikke mangler vand og næring, vil det blomstre til næste forår, dog med et lidt slankere blomsteraks. Med tiden kan de afdrevne løg blive til en pæn bestand.

Aktiv i haven *april*

STAUDETOPPEN FJERNES

Efterhånden som det bliver lunere i vejret, kan de vinterdækkende blade og stængler fjernes fra stauderne. De tidligste er begyndt at fremkomme med nye skud. Efterhånden som de nye skud er omkring 10 cm er det muligt at grave stauden op og dele den. Inden de nye delte planter udplantes, er det vigtigt, at jorden hvor de skal plantes, er helt ren og fri for flerårigt ukrudt.

GRÆSPÆNEN

Fjern grene og andre fremmedelelementer, der ligger på græsset. Riv græsplænen godt igennem. En vertikalskærer kan bruges, hvis der er meget mos. Lys er mossets fjende, derfor mindre mos om foråret, når dagene bliver længere. Ved at gøde græsset får græsplanterne gode vilkår, mosset det modsatte. Efter bearbejdning rives mosset sammen og fjernes. Ved at klippe højt, start med 7 cm, får græsplanternes rødder bedre vækstvilkår og kan konkurrere mod mosset. Grundgødning strøs jævnt ud over græsplænen. Der bruges en granuleret blandingsgødning N-P-K. Giv 4 kg pr. 100 m².

FRUGTHAVEN

Der kan plantes frugttræer og buske. Til kolonihaven vælges træer på en svag grundstamme, det giver mindre træer og samtidig tidlig frugtsætning. Er jorden meget sandet, skal der anvendes kraftige grundstammer.

På en lun plads kan der plantes en figen, den er nem at passe og har få sygdomsproblemer. Planter der espaliertræer, vil et udhæng beskytte mod svampesygdomme, ikke mindst for fersken, mandel og pære. Ønskes hindbær, så plant efterårsbærende sorter. Klippes de helt tilbage til få cm over jorden tidligt hvert forår, undgå orm i hindbær (larver fra hindbærbillen).

Fersken formet som espalier. Velegnet til plantning op ad mure og bedst under et udhæng, for at undgå ferskenblæresyge.

KØKKENHAVEN

Såtidspunktet varierer en hel del og er forskelligt fra egn til egn, men også jorden har betydning. Der kan startes tidligere på lette (sandede) jorde, end på våde lerholdige. Når ukrudtet begyndt at spire er jordtemperaturen omkring 8-10 °C. Et jordtermometer er en god investering. Start aldrig for tidligt. Læs på frøposerne, hvornår det rette tidspunkt er for de enkelte sorter.

VÆKSTHUSET

Det meste arbejde med vinranken i sommertiden er ved beskæring at sikre planten et passende omfang, så den ikke tager lys fra væksthushets øvrige planter. Når knopbrydningen går igang, kan det ses, hvor mange ranker, der vil komme fra hovedranken. Ofte kommer der for

Nye skud og klaser på vindrueplante.

mange nye skud, og straks må en udtynding gå igang. Det kan ske ved at brække de svageste skud af. Bevar ikke mere end 4-6 skud i hver klynge. De nye skud vokser hurtigt, og snart kan blomsterklaserne ses.

Efterse tilbindingerne, så de kan holde planten på plads, når først den store vægt af blade og vindrueklaser kommer hen på sommeren.

Når blomsterklaserne er veludviklede, klippes spidsen af skuddet, så der stadig er et eller to blade udenfor blomsterklasen. Skud som ikke danner blomsterklaser, kan fjernes helt, hvis der ellers er skud nok. Eller klippes disse skud over 2-3 blade.

Sommeren igennem bliver planten ved at udvikle nye, hurtigvoksende, lange skud. Klip disse skud over 2-3 blade efterhånden som de udvikles og undgå, at de skygger for meget i væksthuset.

KRUKKER OG ALTANKASSER

Klematis kan plantes i trækar, store ler- og stenkrukker, metalspande, plastpotter etc. Anvendes sorte plastpotter må de ikke placeres, så direkte sol rammer potten, da potten vil suge varme til sig og rødderne kan tage varmeskade. Da planter i dyrkningsbeholdere kun giver planterne en begrænset mængde jord, er det vigtig, at de kommer til at vokse i en god jordblanding. Næringsrig jord blandes med en gødet og kalket spagnum, evt. tilsat omsat kompost. Eller der anvendes en færdigblandet altankassejord med leca eller groft grus. Dræn er vigtigt, der skal være hul i bunden, så overskudsvand kan løbe ud. I bunden kan der lægges lecanødder eller groft grus.

Klematis plantes dybt, 10 cm dybere end i potten. Efter plantning kan planten klippes tilbage til 10 cm over jorden, for at få en fin forgrenet plante med mange grene fra jorden.

Den BØRNEVENNLIGE have

Af Søren Bøgeskov, konsulent i Nordjysk kreds

Til trods for at vores kolonihaver ofte kun omfatter et areal på ca. 400 m², er der store muligheder for at inddrage børnene i de mange grønne aktiviteter og oplevelser, som løbende foregår i haven fra det tidlige forår til langt hen på efteråret.

Selv de mindste kan være med i snakken om, hvor haven skal suppleres med nye og spændende løgsorter som erantis, vintergækker, tulipaner eller måske noget helt andet. Herefter skal løgene lægges, inden det bliver rigtigt efterår.

TAG BØRNE MED I PLANLÆGNINGEN

Når julens travlhed er overstået og årsskiftet er passeret, men vinteren endnu er mørk, begynder næste års egentlige have-snak. Det er ganske vigtigt og hyggeligt at inddrage børnene i snakken på dette tidlige tidspunkt. Hvordan skal haven se ud og anvendes og hvilket indhold skal den have. Hvor meget skal anvendes til køkkenhave, blomsterhave, legehave og opholdshave og hvor skal lille Henriks sandkasse placeres?

Når haveplanen er på plads, og alle er hørt, skal det vurderes, hvad der kan forberedes hjemme inden den egentlige sæson. Hvor mange kartofler skal lægges til forspiring, er der blomster og køkkenurter, der skal sås hjemme inden de plan-tes ud i den kolde jord.

SIKKER SUCCES ER VIGTIG

Vi bør her som forældre huske på, at det er vigtigt, der snart dukker grønt op i kassen eller potterne, så de mindste hurtigt kan se resultatet af vores forberedelser.

Når de forberedelser, som kan ske hjemme, er på plads, herunder kartoflerne lagt til forspiring og bryggers og køkken-vindue fyldt godt op med potter med mange frø af forskellige

og spændende plantearter og foråret nærmer sig, er det tid at pakke potter og kasser og bevæge sig ud i kolonihaven.

Nu skal vinterens papirplan omsættes til en virkelig have-plan. Igen er det vigtigt af hensyn til de mindste, at der hurtigt dukker noget op af jorden og gerne noget, der skal tyndes ud eller kan bindes op. De større børn kender fra de foregående år proceduren og kan efterhånden dyrke deres egen lille af-deling.

Med et lidt bredt sortiment i køkkenhaven og eventuelt et lille væksthuse er der store muligheder for næsten at være selvforsynende i sommerhalvåret – ungerne vil elske det.

LAD BØRNE GÅ PÅ OPDAGELSE

Når børnene bliver lidt større, begynder de også at blive mere nysgerrige og går gerne på opdagelse i haveselskabet. Her vil det være en stor fordel, hvis der findes en fælles legeplads, gerne på et centralt beliggende areal, hvor de lidt større børn kan få dækket deres legebehov med jævnaldrende. Det er også her man kan etablere rucchebane, gyngestativ, hoppestativ m.m. for de større børn.

VURDERING AF DEN BØRNEVENLIG HAVE

En samlet vurdering af den børnevenlige have kan ske på baggrund af det almindelige vurderingsskema og den karakter-skala der anvendes i denne forbindelse, eventuelt med særlig vægt på "børnespor" og suppleret med en snak med familien.

Den lille GRØNNE BY i byen

Af Jørgen Oulund, guide og foredragsholder (www.jorgenoulund.dk)

Inde midt i København ligger der et lille paradis langs med Christian IV's gamle, fredede vold fra 1600-tallet, Haveforeningen Vennelyst.

Smedens hus, med én af de i alt tre sidste klassiske haver i Vennelyst.

Her er en atmosfære, en idyl, en glæde og en natur, så ingen vil tro man kun befinder sig få minutter fra hovedstadens rådhusplads og byens larm og mylder.

KØBENHAVNS ÆLDSTE HAVEFORENING

Vennelyst består af 232 små havelodder og er Københavns ældste haveforening stiftet i 1892. Alting er småt herude, de fleste huse bare på 20 m² beliggende på en grund på ca. 200 kvadratalen, svarende til ca. 100 m², så hele herligheden kan nemt stå inde i et almindeligt parcelhus.

Enkelte af husene er meget gamle, andre sjove og farverige, et par endda historiske, medens havernes udformning spænder fra japanske, over histo-

riske til ganske almindelige. Her råder mangfoldighed og anarki, som også afspejles i alt herude, fra pudsige husnavne over flotte dekorationer til vejrhane, vejrhummer, en vindfløj fra Læsø og lignende finurligheder.

FESTPLADS, TEATERBYGNING OG MARKETENDERI

Vi har også på festpladsen en teaterbygning fra 1928, der foruden at rumme plads til musikere til vores fester også benyttes til opførelsen den årlige Vennelyst revy. Festpladsen krydres også af årets loppemarked og en ugentlig line dance aften i sæsonen.

Heldigvis har vi også stadig et ægte, gammelt marketenderi hvor der, foruden salg af de vigtigste daglige fornødenheder, også udfolder sig et socialt samvær, idet det ligger på vores festplads med en overdækket terrasse i tilfælde af regnvej.

Vi bor langs med Stadsgraven, den gamle voldgrav, som vi kalder for floden her i Vennelyst. Der startede i sin tid "Flodbadeklubben", som består af "Vennelystige" der, måske efter en god, lang havefest, er blevet svimle og derfor er faldet i vandet – i bogstaveligste forstand. "Flodbadeklubben" har også en overbygning, den allerfineste, nemlig de medlemmer der er faldet i floden – på cykel. Kun en enkelt er ikke kommet op i live gennem årene.

SKYTTEFORENING

Vi har også en god, gammeldags Skytteforening, hvor udvalgte, mandlige havelejere mødes hver søndag til skiveskydning med luftgeværer. Lokalerne kan desuden lejes som selskabslokale for beboerne i Vennelyst.

FUGLE- OG MENNESKELIVET

Trods nærheden til byens centrum har vi et rigt fugleliv herude. Foruden de

gængse rummer området bl.a. svaner, fiskehejrer og gøge. Ud over fuglesangen har vi haft besøg af HT- Orkestret, Brandvæsenets orkester m.m. Vi har også jævnligt turister, aftenskoler, efterlønssklubber, kunstforeninger, m.m. som køber rundvisninger herude. Disse bliver ofte suppleret med efterfølgende servering af mad og drikke. Ved den forrige verdenskolonihavekongres i Danmark havde vi fornøjelsen af at vise blandt andet japanske kolonihavefolk rundt herude.

Forskellige tv stationer kommer her også jævnligt. I 1992 udkom en lille, fin jubilæumsbog, som udover selve historien om Vennelyst også rummer en hel del historie om kolonihavebevægelsen. Den kan i øvrigt stadig købes herude.

KOLONIHAVEMUSEUM

Endelig har vi også startet en støtteforening til etableringen af Danmarks Kolonihavemuseum, hvor vi foreløbig desværre har fået afslag på fondsmidler, hvorfor foreningen pt. ligger i dvale. Selve museet skal ligge på en ledig grund, som støder op til Vennelyst. Bevaringsværdige huse og genstande skal danne grundindholdet i museets samling.

LANGE VENTELISTER

Vennelyst er en livskraftig, nu 123 år gammel, forening og efterspørgslen på en have er meget stor. Vi skriver op, når ventelisten er ved at være tom. Ved sidste opskrivning kunne man næsten ikke finde de små huse for køen af mennesker, der ville skrives op. 602 nye blev det til og det til trods for at vi sælger under 10 huse om året, så den lille grønne by i byen – som i øvrigt er titlen på vores jubilæumsbog – vil leve mange år endnu.

MORFARS PRYDHAVE

Lige nu tænker jeg tilbage på den pragtfulde sommer, som vi havde sidste år. Sikke en have-sæson. Bare 2015 kommer lidt i nærheden af den, så vil jeg være rigtig glad.

Lige nu er jeg ved at bestille frø til morfars prydhave. Man må altid være tidlig ude, hvis man vil sikre sig evt. nye og gode sorter.

BEGYND I GOD TID

Jeg har den vane, at jeg ser efter frø i butikkerne allerede i januar. Hjemme opbevarer jeg så frøene på et tørt sted ved 15-20 grader i gamle papkasser indtil de skal sås. Så undgår jeg lettere udsolgte frø. Du kan også bestille frøene pr. post enten fra danske firmaer eller fra de store engelske frøfirmaer.

SÅNING AF DET NYE FRØ

Det er for de fleste kolonister lige tidligt nok at så i februar eller marts, hvis man ikke har et væksthuse eller lignende med frostfrie dyrkningsmuligheder og gode lysforhold. Hvis du til gengæld har sådanne muligheder, kan du godt så de nye frø allerede i februar og dyrke dem under glas indtil der ikke er nattefrost på friland mere.

Du kan også anvende stiklingeformering. Her tager du skudspidserne fra de overvintrende skud og stikker dem i en blanding af groft grus og stiklingejord. Indtil stiklingerne har slået rod, kan du dække dem med plastic. Sørg endelig altid for god ventilation.

POTTER

I takt med at planternes rødder fylder mere og mere bliver det nødvendigt at skifte til større potter. Fyld altid lidt dræn i bunden af potten, evt. gamle potteskår eller, i større potter, leca-sten. Dette drænlag forhindrer evt. overskydende vand i at stå at "soppe" i jorden så den bliver sur og dårlig til dyrkning. Meget fugtig jord giver også lettere angreb af forskellige svampesygdomme. Især kimplanter angribes let. Det er ikke kun planternes overjordiske dele, som kan beskæres. Ofte er det en god ide at foretage en egentlig rodbeskæring inden større planter igen plantes ud i potter og krukker. Som regel kan du uden problemer fjerne 25-30 % af rødderne.

Når de gamle rødder beskæres, dannes der hurtigt nye små rødder som sikrer de udplantede vækster en ny og god start. Ved kraftig rodbeskæring kan du undgå at flytte overvintrende planter til nye og større krukker eller potter.

KNIBNING AF PLANTER

Hvis du gerne vil have brede og buskede nye planter, kan du altid "knibe" de nye planter. Afhængig af hvilken plante der er tale om, så kniber eller skærer du skuddet over. Med denne metode tvinger du planter til at forgrene sig. Når den egentlige udplantningssæson begynder, så har du nogle meget brede og dekorative planter, som fylder og ser ud af noget.

Når jeg tidligere tog stiklinger fra mine margeritter i september og stak dem umiddelbart efter, kunne jeg efter overvintring ved 10-15 grader let have kraftige margeritter som havde en højde på 25-30 cm og samme bredde i maj måned. Dette kunne udelukkende lade sig gøre ved at gentage knibningen flere gange i løbet af foråret i væksthuset.

Hvis du så yderligere vander med gødningsvand ved hver vanding, kan du ikke undgå at få superplanter.

PASNING AF DE NYE PLANTER

I takt med at planterne vokser skal du bruge saksen flittigt. Det er en god ide at fjerne visne blomster. Hvis du gør det hurtigt efter at blomsterne er visnet, kan planterne spare den energi, der ligger i at danne blomsterstande og frø. Så snart du opdager krøllede, visne eller misdannede plantede dele skal du klippe dem af og smide dem i skraldespanden. Du må aldrig smide sygdomsramte plantede dele i kompostbeholderen. Under nedbrydningen af plantedelene til kompost er temperaturen ikke høj nok til at diverse svampekim eller skadedyr bliver ødelagt. Det er ikke nogen god ide at drysse ny, sygdomsinficeret kompost ud på helt sygdomsfrie arealer i nytte- eller køkkenhaven.

Morfar John ønsker alle et godt forår.

Bog for fugle- og naturelskere

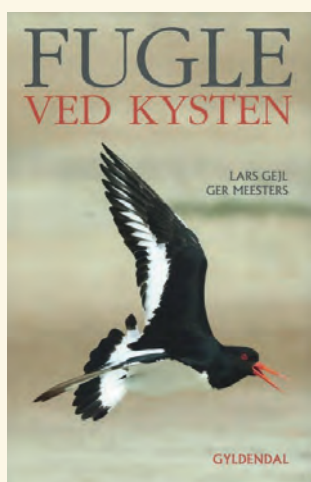
Fugle ved kysten er tiltænkt alle fugle- og naturelskere, både den erfarne entusiast, søndagskikkeren og den nye interesserede. I alt omtales 161 arter, som kan ses ved Nordvesteuropæiske kyster, i de nordiske farvande og altså også i Danmark. Omtalen omfatter både yngle- og trækfugle og hver art beskrives med en kort oplysende tekst samt ledsages af fine farvefotos, i alt over 500. Samtidig kan man høre 84 fuglestemmer via bogens QR koder, samt se 48 silhuetter, der gør identifikationen nemmere. Bogens handy format gør den nem at have med på fugleturen, så jeg kan anbefale interesserede kolonister at tage den med på strandturen.

Hans Preisler

■ FUGLE VED KYSTEN

Lars Gejl og Ger Meesters
Gyldendal

208 sider for 199,95 kr. vejledende

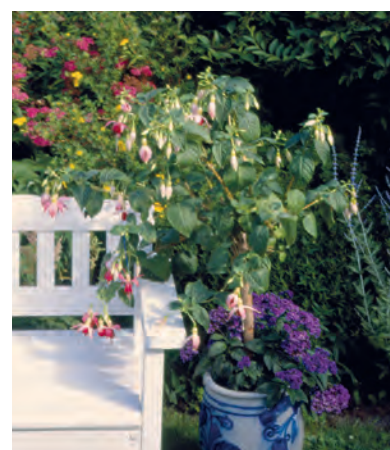
Havens vitamin-leverandører – GULEROD

Gulerod er en toårig plante, der indeholder beta-caroten/carotenoider. Beta-caroten er det orange farvestof i gulerødder, mango, abrikos og mørkegrønne grøntsager som kål og broccoli. I de mørkegrønne grøntsager er den orange farve skjult af det mørkegrønne klorofyl. Carotenoiderne omdannes i kroppen til A-vitamin. Hvis beta-caroten er tilsat olie fremmer det optagelsen af A-vitamin, da det er et fedtopløseligt vitamin. Brug fx raps- eller olivenolie. Vitamin-A har mange funktioner i kroppen, som vækst og udvikling, vedligeholdelse af immunsystemet og et godt syn. Vitamin-A er nødvendigt for øjets nethinde, der er en del af centralnervesystemet. Et af de første tegn på A-vitaminmangel er natteblindhed. Guleroden indeholder mange vitaminer og mineraler som folat, kalcium og jod. Den indeholder desuden B-vitaminer, C-vitamin, jern, zink og 3,4 g kostfibre/100 g. Guleroden optages langsomt i organismen og har lavt energiindhold; derfor er guleroden en god kilde til kulhydrat og fibre.

Anette Gubi Frederiksen

Ikke-hårdfør Fuchsia

Fuchsia er en meget velkendt busk, der er forholdsvis let at overvintrere hvis blot temperaturen holdes en smule over frysepunktet. Hvis den står i krukker vil den lynhurtigt begynde at blomstre, når den tages ud efter vinteropholdet, og så blomstrer den indtil den tages ind igen når frosten begynder at vise sig. Fuchsia kan blive gamle, men de kan blive noget tynde i toppen med årene, så brug stiklingeformering til at sikre bestanden. Stiklingerne får ret nemt rod når de stikkes i en formeringsjord og dækkes med klar plast indtil de begynder at udvikle skud.

Grethe Bjerregaard

Pink vidunder

Den lille rosetdannende *Lewisia* falder i øjnene på grund af de smukke blomster, der både kan være pink og hvide. Det er ikke en af de mest almindelige stauder, for den er lidt sart omkring rodhalsen, der ikke tåler konstant fugt, som vi ofte har det her i landet om vintre-ten. Hvis du drysser lidt leca eller groft grus omkring den, går det bedre. Planten er altså bedst egnet i et stenbed.

Grethe Bjerregaard

Susanne med det sorte øje

Ikke mange navne er mere sigende end dette og derfor er det også stort set det samme populærnavn i mange andre lande. Det er en etårig, slyngende plante, der blomstrer til langt hen i oktober. Den trives både i sol og let skygge, frit udplantet og i potte/krukke. Jorden skal være forholdsvis let og veldrænet. Den vokser vildt i det sydøstlige Afrika men har i utallige år været en populær sommerplante hos os.

Grethe Bjerregaard

Lav forårsstau

Krognål er en tidligt blomstrende lav stau, som kan bruges på tørre steder i haven, også i en stensætning. Planten skal vokse i solen. Efter afblomstring, klippes hele planten tilbage til ca. 10 cm over jorden. I løbet af sommeren vil den gro frodigt til og er klar til blomstring næste forår. Det danske navn Krognål hentyder til små modhager på støvdragerne. Formeres ved deling, evt. frø. Det botaniske navn er *Alyssum saxatile* – flere forskellige sorter findes.

Jann Poulsen

Forårstilbud fra Juliana Drivhuscenter

SPAR
1.500,-

Juliana Compact Plus

• 8,3 m² • Antracitgrå • 277 x 298 cm
• Fundament i sortmalet stål kan tilkøbes
for 1.999,- • Inkl. levering
Før 10.499,- **NU 8.999,-**

SPAR
1.095,-

Halls Popular 86

• 5,0 m² • Aluminium • 193 x 257 cm
• Incl. fundament og levering
Før 4.090,- **NU 2.995,-**

www.drivhuscenter.dk

Aalborg, Indkildevej 17	2940 1440
Hørsholm, Hørsholm Kongevej 35.....	4050 5340
Holbæk, Omfartsvejen 34	5943 0945
Holstebro, Harrestrupvej 64.....	2087 9697
Kalundborg, Stejlhøj 25	5956 6080
Middelfart, Hindsgavl's Allé 2.....	2125 1227
Odder, Rude Havvej 10	2127 1133
Odense, Sivlandvænget 1.....	3030 7802
Roskilde, Navervej 11.....	4675 5211
Århus/Egå, Grenåvej 517	8622 0288
Næstved/Toksværd, Landevej 38.....	5556 2239

Husk; 12 cm
stålsokkel
kan tilkøbes
for nemmere
montering.

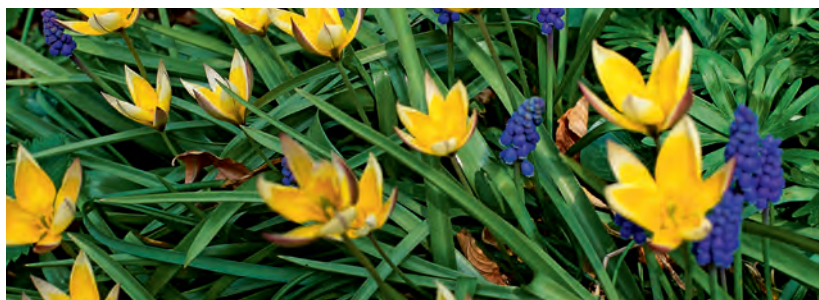

Fragtfri
levering
+ 12 års
garanti!

Tidligt-blomstrende busk

Snebolle er en halvstedsegrøn busk – beholder en del af bladene om vinteren og taber dem alle om foråret. Hårdfør busk, som kan gro på næsten alle veldrænede jorde. Kan underplantes med bunddække af lave planter. Bliver omkring 1,5 meter høj. Bladene er glinsende mørkegrønne og ru. Blomsterknopper sidder i tætte hoveder, og de lyserøde – ved fuldt udspring hvide – blomster, er meget velduftende. Blomstring samtidig med at de nye blade fremkommer (løvspring). Det botaniske navn er *Viburnum burkwodii*.

Jann Poulsen

Vilde tulipaner

Denne tulipanart er næsten ukrudt, men på den gode måde. Flot når den blomster i marts-april. De smukke, gule blomster er meget store i forhold til plantens størrelse. Bedst i forkanten af et bed og langs havegangen. Vildarterne er meget hårdføre, kommer fra bjerges kølige egne. Blot jorden ikke er våd om vinteren, klarer den sig fint i vore haver. Former sig ved sideløg eller frø. Såede frø blomstrer først efter 5. år.

Det botaniske navn er *Tulipa tarda*.

Jann Poulsen

Spiretest af gamle frø

Det er sjældent, man får brugt alle sine frø fra år til år. Hvis man er i tvivl om kvaliteten af de gamle frø, er det netop nu et godt tidspunkt at teste spireevnen. Hvis ellers man opbevarer sine frø tørt og køligt, holder de fleste frø sig i mindst 2-3 år uden at miste spireevnen. Bedst holdbarhed er der for agurk, kål, peberfrugt, majs og tomat. Den ringeste holdbarhed finder man hos pastinak, persillerod, persille og porre. Når man spiretester er det vigtigste, at man holder frøene konstant fugtige. Man kan enten bruge muffins-forme med vat eller køkkenrulle eller tallerkner med vatrondeller, så de forskellige arter holdes adskilt. Materialet mættes med vand, og frøene trykkes godt ned i underlaget. Herefter dækkes helt tæt med plast, og frøene placeres lunt dog uden for direkte sollys. Hvis frøene tørrer ud, må man starte forfra. De fleste frø vil spire ved temperaturer mellem 20 °C og 25 °C, for salat skal temperaturen dog ikke overstige 20 °C. Hvis spireprocenten er under 50 efter 3 dage, bør frøene kasseres. Nogle frø vil spire senere, men det er frø med svækket spireenergi, som vil have svært ved at klare sig under udendørs forhold. Hvis man har en bunke frø af uvis kvalitet, som man ikke vil bruge tid på, kan man vælge at så dem tæt som efterafgrøde for at holde jorden dækket, når eksempelvis kartoflerne er høstet. Så må de spire dem der kan, og hvis man er heldig, kan man måske endda høste noget!

Mia Stochholm

LANGSOMT VOKSENDE FYR

Cembrafyrr er en langsomt voksende fyr som fint kan indpasses i kolonihaven. Trives bedst på en ensartet tilpas fugtig jord og plantes fritstående, fint solitærtræ. Kan plantes i samme jord som rododendron og tyttebær. Nålene er mørkegrønne med hvide spalteåbninger. Grenene er mere eller mindre oprette. Barken på stammen bliver furet og grønligrøn. Veddet er tæt og bestandigt og bruges til træskærearbejder og møbler. Kogler kan blive 5-8 cm lange, først violette senere kanelbrune. Koglerne forbliver uåbnede i 3 år, hvorefter de åbner sig og frøene spredes. Frøene er spiselige og velsmagende. Det botaniske navn er *Pinus cembra*.

Jann Poulsen

KRYDSORD

Hvilken plage gemmer sig under navnet *Arion vulgaris*?

1 2015	LYST HOVED	2 ENS	TRÆG	SKAL- DYR	LIGA- TUR	TONE	JEG	SMALL	SPIL- LET	DYR	
RED- SKAB						2					
			8		TRÆ CIPFER			OMRÅDE MORE SIG		6	
NUL		PERIODE BIMS			1	DIGT MÆRKE				5 SØLV	
KURS	7		GODT I MALMØ FRØ				FUGL SI		9		JORD
?			3			5					
EN		LIGE FÆRDIG				PÅLÆG IDET				RÆKKE	
FRISKT				OPHØJE					KNOB	4	
TALORD											

Hvis du løser krydsordet, finder ordet med spørgsmålstegnet og sender løsningen til Kolonihaveforbundet, enten på postadressen Frederikssundsvej 304 A, 2700 Brønshøj, eller på mailadressen info@kolonihave.dk, deltager du i lodtrækningen om tre præmier, der i år udloddes af Fausol. Løsningsordet skal være Kolonihaveforbundet i hænde senest den 19.3.2015.

Præmierne i Havebladet nr. 1.2015 er:

- 1 liter Orkidégødning, der rækker til 400 liter gødningsvand
- 1 liter Hornum Næring, der rækker til 200 liter gødningsvand
- 350 ml Chili gødning, der rækker til 70 liter gødningsvand

1

2

3

Løsningen i Havebladet nr. 5.2014 er:
"Stedsegrøn".

Vinderne

1. Finn Jakobsen, Aalborg (Frøautomat)
2. Preben Bøhm, København (Solsikkefrø)
3. Katrine Reschefske, Aarhus (Vildfuglefrø)

Alle 3 vindere får snarest deres præmie tilsendt.

Tidlige GRØNTSAGER

Det kribler efter at komme igang med havearbejdet.

Visse frilandsgroøntsager har en meget lang udviklingstid, så her kan man starte så småt.

Det er vigtigt med en god, porøs, let gødet muldjord til at så i. Jordtemperaturen skal være høj inden der startes. De spirede frø, de små planter, skal passes med vand.

LANG UDVIKLINGSPERIODE

Frø af porrer og selleri har en lang udviklingsperiode. Derfor kan det give god mening at starte inden døre ved god varme. Kommer du for sent igang, når planterne ikke den størrelse i løbet af sommeren, som er ønskelig. Det gælder især for selleri, hvor man gerne vil have en stor knold. Smagen af porren er lige god hvadenten den er tynd eller tyk, men tilfredsstillelsen ved at grave store, tykke porrer op er større. Porre har den fordel, at den ikke er afhængig af lyset og derfor kan vokse til først på efteråret.

PLANTER TIL VÆKSTHUS

De planter som skal dyrkes i væksthushal skal for visse arters/sorters vedkommande startes tidligt. Det gælder tomat og

peber, som har temmelig lang udviklingsperiode. Sås de sidst i marts vil de være klar til udplantning i væksthushet, når temperaturen er passende i løbet af maj. Hvis der dyrkes auberginer, startes de også tidligt.

Agurk og melon er hurtige til at udvikle sig fra frø til plante og er hurtigt klar til udplantning. De kræver mere varme, så derfor er det heldigt, at de udvikles hurtigt. Agurk og melon er varmekrævende planter og plantes først hen mod juni, når nattefrosten er slut.

NOGET OM TEMPERATURER

Kål kan spire ved ret forskellige temperaturer, 18-23 °C, ved såning inden døre. Porrer og selleri skal helst op på omkring 23 °C for spiring. Når først de er spiret kan planterne sættes køligere og kan udmærket klare sig ved 5-7 °C.

Salat kan spire ved lave temperaturer, omkring 5°C, men der går så temmelig lang tid, inden den er klar til at spise, da spiring ved lav temperatur kan vare helt op til 3 uger. Skal det gå hurtigt med at få salat til salatskålen, kræver det en jordtemperatur på 20-25 °C, så spirer frøet på 4 dage. Det illustrerer helt godt, hvor stor indflydelse jordtemperaturen har på spiring af frø.

Tomat skal holdes jævnt ved en temperatur på lige omkring 22 °C, helst ikke over. Denne temperatur holdes ved spiring og ligeledes når planterne skal

Der er mulighed for at dyrke mange forskellige kulturer fra frø.

videreudvikles. Lys er en vigtig faktor og i forbindelse med blomsterdannelsen kræves lys, temperaturen må ikke komme under 22 °C, så det er lidt af en kunst at sikre planterne fuld lys og ikke for høj temperatur. Om natten må temperaturen gerne være 5 °C lavere. Når tomaterne til sin tid plantes ud i væksthushet kan temperaturen dog godt være lidt lavere, men ikke under 15 °C.

Varmekrævende planter som agurk, aubergine, melon og peber kræver alle en spiretemperatur på omkring 25 °C. Ligeledes efter spiringen bør temperaturen holdes på omkring 25 °C. Indtil planterne skal plantes ud, bør de ikke komme under 18 °C, men til gengæld er de heller ikke meget for at komme over 30 °C. Når de til sin tid skal plantes ud i væksthushet bør jordtemperaturen ikke være under 18 °C. Det er virkelig varmekrævende planter, som vi har med gøre.

Ønskes ikke alt besværet med at tiltrække planterne, kan de købes færdige, men det gælder stadig at jordtemperaturen skal være høj i væksthushet for at

Aubergine er glimrende i væksthushet.

opnå et godt, velsmagende og tilfredsstillende udbytte.

SÅNING

Der kan sås i potter, kasser, bakker eller investeres i et minivæksthus (under et kaldet for såbeholder). Det er egentlig underordnet hvad der bruges, blot temperaturen er tilpas og der er lys nok til de nyspirede små planter.

En vindueskarm over en radiator er velegnet til at sætte spiringen igang. Det vigtigste er at jorden er varmet op inden frøene sås. Det kan være at posen med jord skal ligge et par dage på radiatoren, inden den rette jordtemperatur er nået og frøene kan sås.

Vær opmærksom på at glasset i ruden ved vindueskarmen kan være køligt, så frøbeholderen med de spirende frø skal ikke stå helt op til ruden. Selv om såbeholderen står i vindueskarmen, kan der godt mangle lys, da lyset kun kommer fra en side. En ide er at sætte en aluminiumsbakke (staniol) af tilpas størrelse op bag såbeholderen, ind mod rummet, der kan reflektere lyset tilbage mod planterne.

At lave sine egne planter er en hyggelig hobby, men det kræver at man har lyst til at arbejde med planter. Det er immervæk nemmere at købe dem, lige klar til at plante i væksthuset.

SPIREMULD

Når der skal sås kan det betale sig at anvende en god spiremuld. Det nemmeste er at købe de færdige jordblandinger, som sælges under navnet så- og priklejord. Der er ikke væsentlig forskel på de forskellige mærker, som sælges. Fordelen ved de færdige blandinger er at de består af en let, porøs og let gødet jord. Det er i virkeligheden spagnum som er tilsat gødning og kalk. Det er en svag dosering af gødning, som planternes nye fine rødder kan tåle, uden at de svides. Bruges kompost, skal den være godt omsat og have ligget en periode, ellers kan der være for meget næring i. Kompost kan også give ukrudtsproblemer. Den færdige så- og priklejord er fri for ukrudtsfrø. Det er en fordel, da det kan være svært at kende forskel på nyspirede kulturplanter og nyspiret ukrudt.

Det er vigtigt at så- og priklejorden holdes tilpas fugtig hele tiden. Fugtighed er en betingelse for spiring. De nyspirede planter må på intet tidspunkt tørre ud, da de små spæde planters rødder er meget følsomme overfor den mindste udtørring.

På de fleste frøposer er vist hvorledes det første hold blade, kimbladene, ser ud. Når de rigtige blade kommer, er det tiden at prikke planterne ud, så de kommer på afstand. Så- og priklejorden bruges også når planterne skal på større afstand, eller der kan bruges en næringsberiget spagnum. Småplanterne kan prikles ud på større afstand i en kasse, men kan også prikles ud enkeltvis i små urtepotter. Når de er groet godt til, kan de plantes ud i væksthuset, det fremtidige voksested.

Månedens

DUFTENDE BLOMSTER

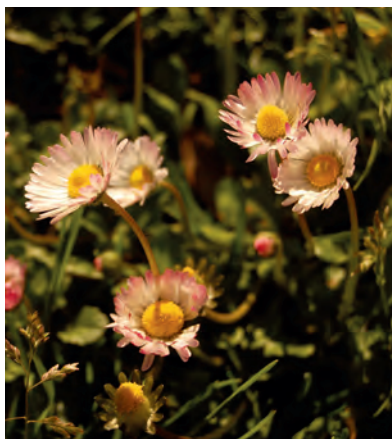
Duftende planter skærper vore sanser og få planter kan som dem få os til at huske lykkelige minder fra barndommens have.

Dufte påvirker vore tanker og følelser og dejlige dufte giver en ekstra dimension til haveoplevelser. Ved at planlægge hvilke planter der bør være i haven, kan man opnå at der er duftende planter i haven hele året. Plant dem gerne tæt på havens siddeplads så du kan nyde duftene, når du har fri fra arbejde. Brug dufte i potpourrier, og tag buketter med ind til stuens vaser. Tag en enkelt blomst i knaphullet eller læg tørrede, duftende blomster i duftposer til at gemme mellem tøj.

Af AneMette Olesen, havekribent ●

APRIL

Martsviol *Viola odorata*. Det sker, at vi kan finde blomstrende martsviol i marts måned, men ofte dukker de første blomster frem i april, hvor de gerne titter frem under hækken. Planten bliver ofte sået ved myrers hjælp. Det latinske navn *odorata* betyder "velduftende" og hentyder til den vidunderlige duft. Martsviolen er en af digternes mest lovpriste blomster og tidligere solgte man buketter af martsviol fra torve. Fiolstræde i København er opkaldt efter denne blomst, som man førhen dyrkede netop på dette sted. Blomsterne kan bruges til konfekt og duften kan udtrækkes på snaps, det er et yndet snapsekrydderi. Duften kan også fås som parfume og bruges som duft i sæber. Martsviolen blev bragt hertil fra Sydeuropa med munkene, der bl.a. fremstillede violsirup mod hoste og de lærte os at kandisere kronbladene. Af den lille viol udvindes verdens mest kostbare æteriske olie. Der går 1.000 kg til ca. 40 g olie, så derfor fremstilles violduft oftest syntetisk.

Tusindfryd bærer sit navn med rette. Ifølge en gammel legende er blomsten tusindfryd (*Bellis perennis*) blevet til at himlens stjerne. Små frække englebørn løb ud på skyerne og hev himlens stjerne ned på jorden. Ifølge folketroen er blomsten en trøst for enhver der har sorg. Man bliver opstemt og glad ved at se på den og så kan den spises. Den pynter i salater, som tørret blomst i te og som tilbehør f.eks. i syltet stand til varm mad. De friske blomster plukkes og kommes på sylteglas hvorefter de overhældes med cider eller en sød hvidvin. De kan herefter serveres som tilbehør ligesom asie og rødbede.

Velbekomme.

MARTS

Blodribs *Ribes sanguineum*.

Vi kalder den også for "ribes" og det er en af forårets tidligst blomstrende buske, der udvikler oprettede stængler med røde blomster i klaser. Blomsterne springer ud før bladene, men når busken er ved at blomstre af er bladene fremme. Der findes flere kønne sorter i handelen f.eks. 'Pulborough Scarlet' der får mørkerøde blomsterklaser. Blomster kan sættes i stuens vaser, hvor farven har tendens til at blegne. Duften yndes ikke af alle og nogle beskriver den som kattepis. Når busken blomstrer, kan man på solrige vinterdage opleve at de første insekter allerede har fundet frem til blomsterne. I planteriget vil blomsterduft og blomsters farve lokke insekter til.

Frostskader

kan mindske udbyttet i køkkenhaven

I 2014 var der flere der oplevede, at nattefrost i maj måned ødelagde blomsterne i bl.a. deres jordbær eller sved bladene på de tidlige kartofler.

Det er ærgerligt og kan undgås hvis man tager nogle få forholdsregler.

PLANTESAFT AFGØRENDE

Planternes livsfunktioner udfolder sig især i saften, en vandig opløsning eller opslæmning af organiske forbindelser og næringssalte. Så længe saften er flydende, kan den transportere forskellige stoffer til steder, hvor der er behov for dem. Men fryser vandet til is, går disse processer i stå.

Frostfølsomhed varierer fra art til art, men er også afhængig af, fra hvilket sted planterne stammer. Mange dele af planten tager ikke skade af nattefrost i april-maj, mens andre er meget ømfindtlige. Det gælder især støvvejene i de åbne blomster; de ødelægges. Indtræder der nattefrost i træernes blomstringstid, kan frugthøsten blive ødelagt, idet blomsterne ikke kan blive bestøvet.

UNDGÅ LAVNINGER

Arealer, som ligger lavere end omgivelserne, er særligt udsat for nattefrost, idet kold luft er tungere end varm. Den kolde luft fra de højtliggende arealer bevæger sig ned mod lavningens bund og fortrænger den varme luft. Sådanne arealer benævnes ofte "frosthuller". Her bør man undgå at plante sarte planter eller planter med meget tidlig blomstring.

TIDLIGE KARTOFLER

Nye kartofler fra egen have smager meget bedre end de købte. Ikke kun fordi de er mere friske og lettere at skra-be, men også fordi man selv har dyrket dem, og jo tidligere man kan begynde at høste dem jo bedre. Derfor lægger de fleste også kartofler når vinteren ser ud til at være slut, ofte i sidste halvdel af marts. Hvis kartoflerne kun lige er kommet op, så hyp godt med jord op omkring dem ved udsigt til frost.

Kartoffeltoppen kan godt tåle at fryse, men solens stråler svider bladene, hvis de er dækket af et islag. Derfor kan de værste frostskader undgås ved at dække planterne mod solen, til de er tøet op, f.eks. med aviser. Ved let frost kan man inden solen står op, tø dem op med vand. I øvrigt skyder de igen, hvis man er så uheldig, at de fryser helt ned, men så får man jo ikke tidlige kartofler og udbyttet bliver også mindre.

FROSTSKADE I FRUGT OG BÆR

De steder, hvor der har været nattefrost, kan frugt- og bærplanter i ud-sprungne blomster have taget skade, hvis frosten har været mere end ganske let. Udsprungne blomster på frugttræerne kan skades allerede ved $-1,5^{\circ}\text{C}$, og jordbær i blomst allerede ved $-0,5^{\circ}\text{C}$. I 2014 var blomstringen godt i gang i bl.a. flere sorter af jordbær i starten af maj måned, da vi fik en nat med frost. Resultatet fremgår af billedet, hvor man kan se, at blomsterne er helt sorte i midten, hvilket betyder at blomsterne er døde og dermed ikke bliver til jordbær. Overdækning af jordbær med f.eks. fiberdug reducerer varmetabet.

VANDING KAN HJÆLPE

Hvis der er udsigt til nattefrost kan man vande jorden og derved øge varmeudstrålingen fra jorden ganske lidt.

Det bedste middel mod nattefrost har dog vist sig at være at vande planterne fra dyser, som spreder vandet ud over planterne. Mens vandet fryser til is på planterne, udvikler det varme, som kan holde plantevævet temperatur omkring 0°C , så frostskader undgås.

FORÅRET *er på vej*

De gule og hvide farver er forårets farver. Her i skikkelse af erantis og pilens hvide, lodne knopper – “gæslinger”. Erantis nyder godt af at humlebien er så tidligt på færde.

Mine erantis formerer sig kraftigt, men der går fire år før de blomstrer. Her ses alle fire år markeret med tal for året.

Humlebier flyver allerede ved en temperatur på ca. 7 grader celsius, så på denne tid af året er der ikke konkurrence fra så mange andre blomster, hvilket giver den en fordel.

ERANTIS

Vinterblomme er et af de danske navne for den gule forårsbebuder erantis. Den hedder på latin *Eranthis hyemalis*, men ordet erantis stammer egentlig fra græsk hvor det betyder forårsblomst, medens hyemalis betyder vinterlig. *Eranthis* blomstrer tidligt på året og blomsterne stikker ofte op gennem sneen.

Erantisblomster er ikke hvad de giver sig ud for at være. Bægerbladene er gule og kronbladene er omdannet til små grønne honninggemmer. (Billede 1) Under blomsten sidder der en krans af grønne højblade. Humlebieerne anvender både honning og pollen fra erantis

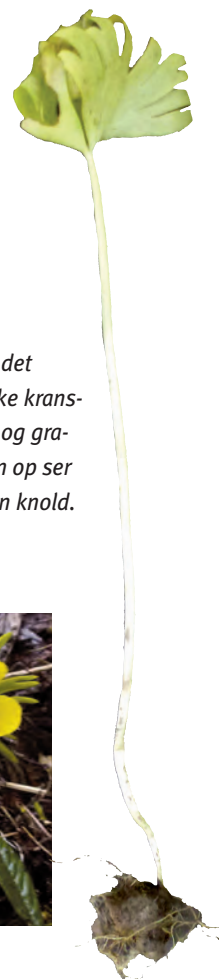
som føde for deres yngel, og samtidig bestøver de erantisblomster med fremmed pollen. Selvbefrugtning kan give kromosomfejl og degeneration i planten. Erantispollen er ca. 30 my i diameter (billede 2) og de opbevares på humlebiens bagben under transporten rundt.

Når pollen (blomsterstøv) lander på en griffel, spirer det ned gennem denne og en hanlig kønscelle glider ned og befrugter ægcellen, medens en anden celle bliver en del af frugtknuden. Erantisblomstringen er så tidlig på året at træer og buske ikke skygger, så de når at sætte frø inden træernes løvspring (Billede 3).

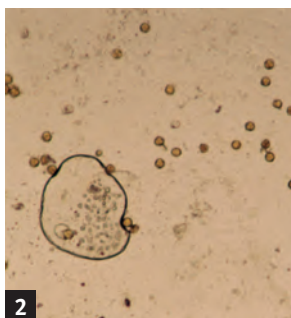
Frøene spirer næste forår med to ovale kimblade, andet år ses det karakteristiske kransstillede blad og graver vi planten op ser vi en sortbrun knold. Erantis ses overalt i Danmark om foråret men den er egentlig forvildet; den stammer fra bjergegnene omkring Middelhavet.

ERANTIS MED SMALLERE BLADE

Erantis, der stammer fra Afghanistan og Irak, har smallere blade (Billede 4) end vores almindelige erantis, der stammer fra Frankrig og Italien. Ens for begge er dog at kronbladene er lavet til honninggemmer medens bægerbladene er farvet gule.

Andet år ses det karakteristiske kransstillede blad og graver vi planten op ser vi en sortbrun knold.

Af Jørgen Bech-Andersen,
plantepatolog

PILETRÆETS HEMMELIGHED

Det er "gæslingetid", men de færreste kender pilens hemmelighed. Hvis vi får hovedpine, henter vi et glas med Asperin. På etiketten står der med småt, at den indeholder acetylsalicylsyre og at stoffet lindrer smerter som fx hovedpine. Sali står her for *Salix*, det vil sige piletræ, idet salicylsyre forekommer i træets bark og blade. Stoffet er ikke nyt som smertestillende middel, idet den græske læge Hippokrates brugte afkog af pileblade mod smerter allerede 400 år før vores tidsregning. Den viden gik dog senere i glemmebogen. Den græske viden blev først taget frem af glemmebogen langt senere, idet acetylsalicylsyre i 1899 blev genopdaget som hovedpinemiddel af firmaet Bayer og givet navnet Asperin. I den anledning bestilte Bayer ved Asperins hundredeårs jubilæum 1000 hvide roser, der fik navnet 'Asperin', hos firmaet Poulsen Roser.

Medens vi andre bruger salicylsyre mod hovedpine, har det vist sig, at mange planter udskiller flygtige forbindelser af salicylsyre når de bliver beskadiget eller udsættes for sygdomsangreb, så nabo-planterne kan nå at danne forsvarsstoffer inden de selv bliver angrebet.

Planterne har mange hemmeligheder, som vi efterhånden får indblik i og som vi kan få glæde af.

Gæslingepil med han- og hunblomster.

De indeholder salicylsyre, der under navnet Asperin bruges mod hovedpine.

Efterstræbte stenfrugter

Når de vilde drenge var på rov i min farmors fuglekirsebær fjernede hun deres træsko, der stod for foden af træerne. Da bærtvene ikke turde komme hjem uden fodtøj, var der kun "skriftestolen" tilbage.

Men det er ikke kun drenge, der sætter pris på de røde bær. Det kan jeg se, når min nabos sødkirsebær er modne. Så mødes alle områdets solsorte til et gigantisk ædegilde. En anden stenfrugt er blomme, som især hveysene sætter pris på. En fælles fjende er svampesygdommen Monilia.

Men er man indstillet på, at man er flere om at høste udbyttet af bær, har man i stenfrugt-bærrene en virkelig delikatesse.

KIRSEBÆR

Kirsebærssorterne kan inddeles i tre typer: Fuglekirsebær, surkirsebær og sødkirsebær. Sødkirsebærrene kaldes også moreller.

Fuglekirsebærrene er kraftigtvoksende træer, der kun har interesse som grundstamme.

Da der i kolonihaven kun er plads til et enkelt træ, bør man vælge en svagt-voksende grundstamme som 'Colt', der er forholdsvis tidlig.

Surkirsebærrene er små træer, der giver mange forholdsvis små bær. De er særligt egnede til frysning og til kirsebærsovs og saft og vil derfor være af stærkt begrænset interesse i en kolonihave.

Skyggemorel er den mest almindelige surkirsebærssort. Andre sorter er 'Tiki', der giver små bær med en meget fin og stærkt farvet saft og 'Safir', der ligeledes giver en stærkt farvet saft men får større bær. Af gode egenskaber kan nævnes, at surkirsebærrene ikke i samme grad som sødkirsebærrene angribes af svampesygdomme.

Blandt de selvbestøvende **sødkirsebær** er 'Stella' et godt valg. Den giver røde bær sidst i juli.

Andre selvbestøvende sorter er 'Sunburst' og 'Skeena'.

'Sunburst' er samtidig med 'Stella', mens 'Skeena' først modner i begyndelsen af august.

BLOMMESORTER

De fleste blommesorter kræver som kirsebær bestøvning af en anden sort for at

FOTO: GRØN VIDEN, HAVEBRUG NR. 173

'Skeena' er en selvbestøvende sødkirsebær, der giver faste frugter med en fin smag.

sætte frugt. Det begrænser udvalget af sorter til plantning i en kolonihave. Eksempler på velegnede sorter er 'Opal', 'Hanita' og 'Victoria'. De er alle gode bestøversorter og tillige selvbestøvende. De er særdeles frugtbar hvilket indebærer, at tynding af frugterne er nødvendig for at få store og velmagende blomster. 'Opal' og 'Hanita' modner i august mens 'Victoria' først modner i september. 'Opal' giver velmagende, blårøde frugter af gennemsnitsstørrelse. 'Hanita', der er ret kraftigtvoksende, giver store mørkeblå frugter. 'Victoria', der er den mest almindelige, giver rødgyldne frugter af gennemsnitsstørrelse.

Som ved valg af kirsebærssort bør man også til blomme vælge en sort, der er podet på en svagt voksende grundstamme. Podet på en vildstamme som 'Myrobalan' vil man få et hurtigt voksende træ men også et alt for stort træ. Vælges i stedet 'Julien A' vil man ikke alene opnå et svagere voksende træ men også færre rodskud.

BESKÆRING

Mens beskæring af æble- og pæretræer sædvanligvis sker om vinteren skal stenfrugttræerne beskæres om sommeren. Målet er at opnå en hurtig heling af sår efter beskæringen, så angreb af svampesygdomme undgås.

Tekst: Eigil Bisgaard Jensen,
hortonom

Plant forår i haven

Tekst og foto: Frank Kirkegaard Hansen, havearkitekt

Træer og buske er taknemmelige planter, der blomstrer år efter år, uden du behøver at røre en finger. Ved at vælge de rigtige, kan du skabe et intenst og duftende forår i din have. Du kan nå at være med allerede denne sæson.

De forårsblomstrende træer er skønne, ikke mindst når de ses mod en blå himmel og med kvidrende fugle i toppen.

HURTIGE RESULTATER

Selve foråret kommer helt af sig selv, men det blomstrende træ eller den velduftende busk er du nødt til selv at

plante, hvis ikke det allerede er i haven. Supplér den eksisterende beplantning med nye buske og træer, der passer i farve og blomstringstidspunkt til de eksisterende, så de enten er med til at skabe en "wow-effekt", når de alle blomstrer på én gang, eller lad blomstringen komme som en glidende overgang, så der er noget at se på hele foråret. Selvom du næppe skal regne med at kunne ligge *under* et nyt lille træ i dette forår, så kan du få både blomster, duft og bier til at finde vej til din have allerede i år. Og herefter vil herligheden bare vokse sig større år efter år.

BUSKE GIVER LÆ

Hvis træer og buske trives og har god plads omkring sig, passer de sig selv. De skal ikke vandes eller gødes, når de først har fået fat. Beskæring er også sjældent nødvendig, hvis de har god plads omkring sig. Ældre buske kan dog med fordel fornyes ved at fjerne et par af de ældste grene hvert år. Buskene er samtidig noget af det bedste til at skabe læ i haven. Mens hegn og mure ofte skaber turbulens, siver vinden stille og roligt gennem buskene og bliver på den måde bremset uden at hvirvle rundt i haven.

Kamelia ses sjældent på friland herhjemme, men de flere af de nye typer er hårdføre nok til at trives udendørs på en beskyttet plads og det giver lidt variation blandt de mange forsytia og blodribs i haverne. ►

◄ *Paradisæbletræerne er små fine træer, der er velegnede til mindre haver. Og så er det tre-i-én planter. Nemlig med blomster, frugter og flotte høstfarver.*

Samtidig er buskene et godt gemmested for havens fugle. Store buske kan opstammes, dvs. du fjerner de nederste grene helt inde ved hovedstammerne. På den måde kan du få et fint lille flerstammet træ, der aldrig bliver for stort til haven.

TRÆER SKABER STEMNING

Træer giver højde og skaber stemning til haven takket være deres størrelse og det flimrende lys som bladene kaster på plænen. Hvis der slet ikke er nogle træer i nabolaget, bliver det hele let lidt fladt og kedeligt. Mange er bange for træernes skygge om sommeren, men med mindre den falder lige på terrassen, væksthuset eller grøntsagerne, bør det ikke være et problem, for mange plan-

Blomstrende æbletræer er indbegrebet af dansk forår. Store gamle æbletræer er meget dekorative og bør blive stående som prydræer, selvom de skulle give lidt kedelige eller syge æbler.

Selvom vejret kan være både bidende koldt og blæsende på denne tid af året, er foråret lige på trapperne. Knopperne på træer og buske er lige så stille begyndt at svulme, troldnødden er allerede sprunget ud og snart følger kirsebærkornellens fine, gule blomster.

Syrenerne springer ud sidst i maj og frister med skønne blomster, mens studenterne sveder over deres eksamener.

ter trives faktisk bedst i halvskygge og skyggen mindsker samtidig behovet for vanding.

STORT UDVALG

Der findes et kæmpe udvalg af træer og buske, og langt de fleste blomstrer i foråret eller forsommeren. Det er dog ikke alle, der har lige imponerende blomsterpragt eller som giver duft til haven. Se også efter, hvor store planterne bliver, når de er udvokset, det står som regel på plantelappen, der sidder på planten. Det er ikke værd at plante en busk et sted, hvor der ikke er plads til, at den kan stå, når den er fuldt udvokset. Resultatet bliver bare, at du hvert år skal bruge tid på at klippe busken tilbage, et unødvendigt arbejde, der ikke gør planten smukkere – tværtimod.

KØB TRE-I-ÉN

Blomstringen på selv de mest forårsglade planter varer sjældent mere end 2-3 uger, så det er en kort, men intens fornøjelse, mens det står på. Det kan alligevel være en god idé at vælge nogle af de træer og buske, der, ud over blomstringen, også har lidt mere at byde på senere på sæsonen. Det kan være, at de har et smukt løv, en flot vækstform, dekorative, spiselige frugter eller gyldne høstfarver. Det er blot et ekstra plus. Et godt eksempel er paradisæbler, der både har en rig blomstring, smukke frugter og fine høstfarver. Der fås mange forskellige små paradisæbletræer og også en enkelt busk, kaldet sargentsæble eller buskparadisæble.

ALLERGIVENLIG HAVE

De velduftende planter med store blomster bliver typisk bestøvet af bier og andre insekter. Det er derfor de gør så meget ud af at vise sig frem og tiltrække insekterne med besnærende dufte og smukke farver. Det giver dels lidt ekstraliv i haven samtidig med, at du er sikker på at disse planter ikke frigiver så meget pollen som birk, hassel, græsser og andre af de vindbestøvede planter, der kan være en plage for mange allergikere i foråret.

PLANT FORÅR NU

Hvis du ikke allerede har en mængde forårsblomstrende træer og buske i

haven, er det et godt tidspunkt at plante dem, så snart jorden bliver bekvem, dvs. at den er så tilpas tør, at den ikke hænger fast på spaden eller sætter sig i tykke klumper under støvlerne, når du graver. Ellers resulterer det i, at jorden bliver mast sammen og bliver alt for kompakt, så rødderne har svært ved at udvikle sig.

Plantecentrene får mængder af nye planter hjem i foråret, og hvis du er hurtigt ude, får du det største udvalg og kan vælge de træer, der har den flotteste grenbygning. Det er også godt at få planterne i jorden så tidligt som muligt. Jo før de kommer i jorden, jo bedre kan rødderne udvikle sig, inden sommerens tørke sætter ind.

UNDGÅ ÆBLE EFTER ÆBLE

Hvis du planter æble- og pæretræer, hvor der tidligere har stået tilsvarende, kan det give problemer pga. jordtræthed. Du kan modvirke det ved at skifte al jorden ud i minimum 30 cm's dybde og en radius på 50 cm fra rødderne. Det samme gælder for stenfrugter som kirsebær og blommer.

ET ORDENTLIGT PLANTEHUL

Sørg for at grave et ordentlig hul til planterne. De skal stå i samme dybde som i potten, og det betyder at podede træer skal have podestedet over jorden (podestedet ses som en fortykning nederst på stammen). Roser skal dog have podestedet 5-10 cm under jorden. Du må meget gerne forbedre plantehullet ved at grave en smule kompost ned i jorden omkring planten, men sørg for at blande det godt med den øvrige jord, da komposten er meget kraftig. Brug maksimum en tredjedel kompost i den færdige jordblanding. Jorden under roden skal ikke skiftes ud, men du bør sikre dig, at den er løsnet, så vandet kan løbe væk, når det regner.

HJÆLP! – hvad gør vi?

Bark og blade er nemme ofre for skadegørere af både den ene og den anden art.

LØVTRÆKRÆFT

• *Iagttagelse:* På mange af havens træer kan der ind imellem ses grov, flagrende bark. Det kan forekomme både på stammer, grene, kviste og skud. Efterhånden kan sårene ringe grenen og i yderste konsekvens kan grenen blive ringet hele vejen rundt og falde af. Når kvistene angribes går det ud over bladene, som visner.

• *Årsagen:* Det er forskellige arter af svampen *Nectria*, som giver skaderne. I løbet af sommeren kan der udvikles hvide svampepustler på kræftsårene. Om vinteren afløses de af små, røde sæksporehuse.

• *Hvad kan der gøres:* Fjern angrebne partier, så snart de konstateres. Klip med en saks.

På frugttræer ses ligeledes svampe som kan forårsage frugttrækræft. Her fjernes det syge materiale også med det samme. Er der store sår på grene og evt. stamme kan sårene renskes til frisk bark med en skarp kniv. Rens såret ved at fjerne dødt materiale i såret.

VINBLADGALMIDER

• *Iagttagelse:* Fra midten til sidste del af foråret kan der ses buldne dele på vinbladet. Oftest ses disse misdannede parter dækket af et fint lag nærmest hvide hår. Som sommeren går bliver disse hår mørkere og senere får de en gullig til brun farve. Det er på undersiden af bladene at angrebet ses. Hen på sommeren kan der på oversiden af bladene ses misfarvede partier fra angrebene på undersiden.

• *Årsagen:* Det er mikroskopiske galmider, der suger saft af bladene. De udskiller kemiske stoffer i bladet, så der dannes hårvækst. Udover misdannelsen af bladene, gør galmiderne ingen skade, da vinstokken fortsætter med at gro og ligeledes dannes vindruer.

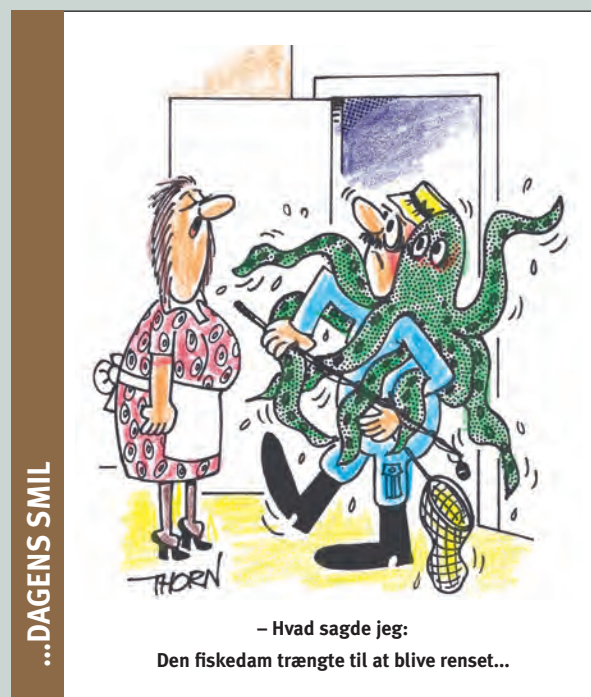
• *Hvad kan der gøres:* Intet. Fjernelse af bladene kan standse galmidernes vækst, men fjernes der for mange blade – afløvning – vil det gå ud over vinplantens vækst. Lad derfor de angrebne blade være. Angreb kan svinge fra år til år.

ALPEROSERUST

• *Iagttagelse:* På *Rhododendron* kan der på oversiden af bladene ses orangegule, lysende pletter. På undersiden tilsvarende gule og brune svampepustler. Heldigvis er det ikke særligt almindeligt. Forveksling kan forekomme efter skader af angreb af rododendron-tæger.

• *Årsagen:* Det er en svamp, som angriber og overlever i angrebne blade så længe bladene sidder på planten. Svampen trives bedst under fugtige forhold.

• *Hvad kan gøres:* Fjern straks alle angrebne blade. Det kan evt. være nødvendigt at klippe hele grenen af. Destruer de angrebne blade/hele grene.

Haver i Sønderborg – Sundeved

● Af Hans Preisler, konsulent i Holbækkredsen

Havebrugsforeningen SUNDEVED er placeret idyllisk lige op ad skanserne på Dybbøl og med en pragtfuld udsigt over Alssund til Sønderborg og Als.

Ved en ekskursion for Kolonihaveforbundets konsulenter i september 2014 bød formand, kredsformand og bestyrelse velkommen, hvorefter der i to hold blev vist rundt i den smukke forening. Efter havevandringerne orienterede formanden om foreningen.

SNART 70 ÅRS EKSISTENS

Haveforeningen kan fejre 70 år til november 2015 og det har bestyrelsen besluttet at fejre på festlig vis. Blandt andet har man med mange frivilliges indsats fået bygget et nyt, dejligt klubhus med festsal, køkken, bad og toiletter, som foreningens medlemmer, som alle har nøgle til huset, kan leje for 800 kr. pr. dag. Klubhuset danner også rammen om de mange fester man afholder: Standerhejsning, Sgt. Hans fest, loppe-marked og sommerfest, foruden tre år-

lige Fælles Arbejdsdage, som det koster medlemmer, der ikke møder op bare én gang, 200 kr. i gebyr.

Indtil 1975 lå foreningen ved Gl. Åbenråvej, men arealet skulle bruges til boligbebyggelse, og man flyttede så til de nye, dejlige omgivelser. Der må bygges 40 m² på grunden og mange har solpaneler, da der ikke er indlagt elforsyning. Der er ej heller kloakeret, der må man benytte fællesfaciliteterne i klubhuset.

KOMMUNIKATION ER VIGTIG

Bestyrelsen gør meget ud af kommunikationen med medlemmerne, blandt andet gennem en nyoprettet hjemmeside og via internettet, hvor over halvdelen af medlemmerne nu får informationer via e-mails. Også samarbejdet med de andre foreninger i Sønderborg Kred-

sen, Kolonihaveforbundet og Sønderborg Kommune er upåklageligt. Og man fornemmer, at medlemmerne er glade for at have en kolonihave i Sundeved; der er kun få haver til salg og kun få sager om f.eks. manglende vedligeholdelse.

HAVER I SØNDERBORG

I Sønderborg er der 4 kolonihaveforeninger med i alt 455 haver:

1. Skovly, 104 haver anlagt i 1963.
2. Sundeved, 63 haver anlagt i 1949 og udvidet i 1973.
3. Sundsmark, 184 haver. Den første del er anlagt i 1935 som Mønsterkoloni. Den blev udvidet med nye haver kaldet Nyland, som i 1957 blev lagt sammen til en forening: Sundsmark. Denne forening blev udvidet i 1976 til Kolonihaveforeningen Sundsmark.
4. Sønderskov, 104 haver anlagt i 1967.

Det årlige kontingent til foreningen er 365 kr. og kontingent til Kredsen er på 75 kr. Jordleje til Sønderborg Kommune er på 0,67 kr./m² og vand koster 0,70 kr./m³.

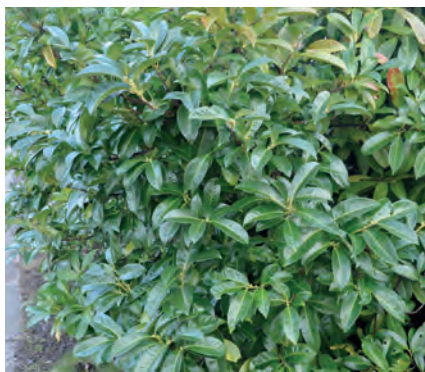
I alle kommuner er der opført fælleshuse med spildevands afløb og toiletter. Ifølge lokalplanerne skal der tilbydes udslagskumme for tømning af tørklosetter fra de enkelte haver. Disse er enten etableret eller planlagt etableret i nærmeste fremtid. Derudover er der ikke anlagt spildevandsanlæg i nogen kolonihaveforening. I Skovly er der nedlagt elkabler, og alle haver har elforsyning, eller kan få det indlagt, hvis de ønsker det.

Af Grethe Bjerregaard, fagredaktør

Grønne hække og brune stammer

Om vinteren præges haven i høj grad af træer og buske uden blade. Det giver mulighed for at planternes former ses på en anden måde end i sommerhalvåret, hvor de er dækket af blade.

Ikke alt er dog brunt i brunt om vinteren. Der er enkelte grønne pletter i form af stedsegrønne buske og hække. Langt de fleste af de grønne pletter skyldes nåletræer, men enkelte blad-bærende buske findes dog.

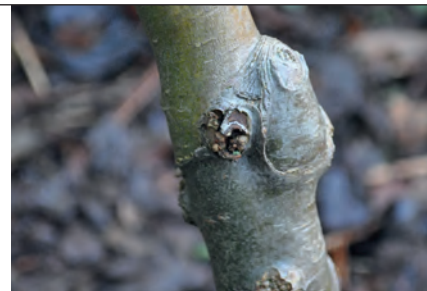
LAURBÆRKIRSEBÆR

Laurbærkirsebær, *Prunus laurocerasus*, er en dejlig busk med store, friskgrønne, blanke, elliptiske, glatte blade hele året. Ikke noget med at tabe bladene når efteråret nærmer sig. Her i landet kan den blive op mod tre meter høj. I Sydøsteuropa, hvor den er hjemmehørende, kan den udvikle sig til et lille træ. En rigtig god egenskab ved den er, at den tåler beskæring, så den bliver en glimrende hæk. Den er også meget tålsom over for forurening og er glimrende i bymiljøer. Den er normalt hårdfør i Danmark, dog kan den i rigtig hårde vintre lide en del under kulden og fryse noget tilbage, så den kommer til at se noget forpjusket ud. Her er det især de typer, med de største blade, der

lider. Hvis de skæres tilbage til sundt ved bryder de som regel igen og er i løbet af kort tid sit gamle selv.

BETYDNINGEN AF GRUNDSTAMMER

Der går mange år før et frøformeret æbletræ bærer frugt og frugterne vil ikke ligne det æble, frøene kom fra. En podedkvist taget fra en bestemt sort udvikler sig og giver frugter, der ligner og smager som frugterne fra moderplanten og den kommer forholdsvis hurtigt i bæring. Formålet med grundstammen er at give god forankring i jorden, tidlig og stor høst, ensartet træstørrelse og bedre modstandsdygtighed over for sygdomme og skadedyr, frost og tørke. For æble, der er det mest almindelige frugttræ i haverne, gælder heldigvis, at der er god kompatibilitet mellem grundstamme og ædelris, dvs. at podedstedet er stærkt, selv om det er væv fra to forskellige planter, der skal vokse sammen og udvikle træet. I en

kolonihave gælder det om at få træer, der ikke bliver alt for store. I en have med god jord vælges et træ, poded på en svagtvoksende grundstamme mens det på udsatte steder med dårlig jord kan være nødvendigt at vælge et træ, der er poded på en mere kraftigt voksende grundstamme, for at sikre at væksten ikke skal gå helt i stå. De fleste grundstammer har en betegnelse der består af et stort M med et efterfølgende tal, der normalt går mellem 1 og 27. Det kan også bestå af to store M'er med tallene 101 til 115. Disse grundstammer er også resistente mod blodlus. M9 er svagtvoksende mens M26 er lidt mere kraftigt voksende. Det er de mest anvendte grundstammer. Også pære, blomme og kirsebær podes. I pære og blomme kan der være problemer med sammenvoksningsevnen mellem grundstamme og ædelris. Til pære bruges som regel en grundstamme af kvæde, til blomme en grundstamme af forskellige *Prunus*-arter og til kirsebær ofte en grundstamme af fuglekirsebær, selv om der også findes andre.

DEN GRØNNE TELEFON

Tirsdage kl. 9.30-12.30 er den "grønne telefon" åben på forbundskontoret. I dette tidsrum kan du ringe på tlf. 38 28 87 50 og få en snak med Grethe Bjerregaard om problemer i haven og om planter og have i det hele taget. Du kan også sende en mail til gb@kolonihave.dk med spørgsmål, kommentarer, sjove historier eller oplevelser. Du kan forvente svar på din mail i løbet af en uges tid.

Se også Kolonihaveforbundets hjemmeside www.kolonihave.dk hvor du i havehjørnet kan se mange af artiklerne fra Havebladet.

Snepryd, vorterod, liden klokke og påskeliljer i midten af april. Denne plæne klippes første gang i maj måned, når løgplanterne er afblomstrede. Afklippet fjernes og komposteres.

Skab liv i GRÆSPLÆNEN

Vi har af én eller anden grund sat os i hovedet, at en græsplæne kun skal bestå af græs, men en mangfoldig plæne med forskellige blomster bidrager langt mere til æstetikken og diversiteten i haven end den traditionelle, monokulturelle græsørken.

Vi er nærmest opdragede til at gå til kamp mod alle andre vækster end græs i plænen iført lugejern og giftsprøjte. Vi lægger kort sagt mange kræfter i noget, der hverken gavner livet under eller over jordoverfladen. Ved at ændre plejeniveauet kan man få en plæne med væsentlig højere biologisk værdi, der også sagtens kan være slidstærk uden at kræve hverken samme mængde hjælpemidler eller tid. Det handler om at se plænen som et bed, der kan færdes på, og måske lade den skifte navn fra græsplæne til blomstereng.

SKRU NED FOR DEN INTENSIVE PLEJE

Ud over jordtypen og sol-/skyggeforholdene er gødningsniveauet, klippehyppighed/klippehøjde, og klippetidspunkt bestemmende for hvilke planter, der dukker op i græsplænen og hvornår.

Generelt kan man sige, at jo mindre intensivt en plæne er plejet, jo større chancer er der for, at blomster vil finde vej.

PLÆNEN PÅ NÆRINGSRIG JORD

På en næringsrig jord har græsset generelt gode betingelser, især hvis det topdresses flere gange årligt med velomsat kompost og i sæsonen klippes én gang om ugen i 4 centimeters højde, uden at afklippet fjernes. Hvis man vil invitere andre vækster ind i sådan en plæne, skal man skrue ned for gødningsniveauet og hæve klippehøjden til 6 centimeter. Med tiden vil der med al sandsynlighed komme tusindfryd, smørblomst/lav ranunkel, vorterod, engkarse, korsknapp, vejbred, hønsetarm, brunelle og forskellige arter af kløver og ærenpris i plænen.

Smørblomst/lav ranunkel, hvidkløver og tusindfryd gør det lidt sjovere at være barn på en græsplæne.

*Af Mia Stochholm,
indehaver af urtehaver.dk*

Efterårets visne blade bør fjernes fra plænen, hvor blomsterne har første prioritet, og lægges ind i bede, hvor de gør gavn som vinterdække.

Mælkebøtter vil også trives i plæner på de fleste jordtyper og kan blive et problem, fordi de spreder sig meget med frø og er svære at luge væk især i flise fuger på grund af deres kraftige pælerod. Man kan enten lade dem blomstre til gavn for insekterne og plukke hovederne af efterfølgende inden frøsætning eller fjerne dem med et mælkebøttejern, hvis man ellers kan nænne det.

Hos www.nykilde.dk kan man købe smukke blomsterfrøblandinger, der kan bruges til at blande i græsplænen.

PLÆNEN PÅ NÆRINGSFATTIG JORD

I en plæne på en næringsfattig jord, vil der helt naturligt forekomme en del flere planter, da græsset trives ringere her end på den næringsrige jord. Det er sandsynligvis arter som lave kurvblomster, klokkeblomst, timian, pileurt, violer og forskellige kløver og ærenpris, som vokser naturligt i Danmark på næringsfattige jorde, der vil dukke op. Nøjes man med at klippe hver tredje eller fjerde uge, kan man også være heldig at få almindelig torske- mund, snerre, høgeurt, liden klokke og kællingetand.

PLEJE

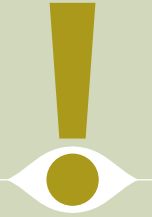
Man kan have en fin blomstrende plæne med en klippehøjde på 4-8 centimeter hele sæsonen. Det letteste er at bruge en plæneklipper med bioklip, der findeler græsset, så det hurtigt komposterer i plænen. Hvis man for alvor vil have gang i blomsterne, skal man fjerne afklippet til andre steder i haven, hvor det gavner mere, da der dermed fjernes næring fra plænen. Man kan også vælge at lade plænen blive noget hø-

jere i en periode om sommeren for at give blomsterne bedre betingelser for at udvikle sig, tiltrække insekter og smide frø. Den kan blive helt op til 70-80 centimeter, før alle blomsterne har smidt frø. Når sådan en lang plæne slås, er det mest effektivt at bruge en le. Afklippet skal fjernes, da det ellers vil skygge for planterne og efterfølgende vil det kun være hårdføre arter som tidsler, brændenælder og mælkebøtter, der vil overleve. Man kan med fordel lade det afklippede ligge at tørre et par dage, så frøene når at drysse af, inden det fjernes. Derefter bør det varmekomposteres for at slå de sidste frø ihjel, inden det bruges som kompost i havens bede. På sådan en langhåret plæne er det helt oplagt at differentiere sin klipning. Laver man stier imellem det lange græs, giver det en spændende og indbydende effekt.

PLANT SELV

En anden og hurtigere måde at få blomster i plænen på, er ved selv at plante nogle lavt voksende arter ud, der ikke vil indfinde sig naturligt, og lade dem sprede sig rundt om i græsset. Eksempler er den ikke-hjemmehørende art af ærenpris (*Veronica repens*), krybende læbeløs, lærkespore, anemone og kærmind. Det giver lidt slalomkørsel med plæneklipperen indtil juni måned, hvor de fleste er afblomstrede, til gengæld har man et tidligt farveflor at fryde sig over sammen med bierne, der ofte mangle føde først på sæsonen. Man kan også sætte løg i alle plænetyper med stor succes: Påske- og pinseliljer, skovtulipaner, små iris, vibææg, vintergækker, krokus, snepryd og skilla. Man skal blot vide, at fra løgene er færdige med at blomstre, skal der gå 4-6 uger, inden man klipper græsset, da bladene fra løgene skal være visnet helt ned for at samle energi til blomstring året efter.

Problemer med salg af kolonihave

DIT SYNSPUNKT

Dit synspunkt er en rubrik hvor DU har mulighed for at komme til orde med debatindlæg – dog ikke personrelaterede. Indlæggene vil ikke altid blive kommenteret.

Afkortning kan være nødvendig.

Efter 15 år gode år med kolonihave, i Haveforeningen Harekær, bad jeg om at få min have vurderet i august måned.

Efterfølgende har jeg måttet konstatere, at mit ønske om at få min have vurderet – og sat til salg, først kan efterkommes til marts eller april. Jeg skal vente 7-8 måneder, fra jeg bestilte en vurdering, til jeg kan få min have vurderet. Samtidig hører jeg, at der er tidligere kolonihaveejere (lejere), som har måttet vente 3-5 uger på vores bestyrelse, for at kunne overdrage deres have til de nye ejere. Denne meget lange ventetid, på trekvart år, er ikke kun et problem for mig, men for alle kolonihaveejere – og også et problem i forhold til Kolonihaveloven, da det skaber en reel konflikt, især til Grundlovens § 73, stk. 1. En samlet ventetid – på mere end 9 måneder, for

legalt at kunne afhænde en kolonihave – strider på afgørende vis mod meget vigtige retsprincipper, herunder især princippet om ejendomsrettens ukrænkelighed. Principper som foreskriver, at Dansk lovgivning, som udgangspunkt – skal hvile på ligeværdighedssgrundsætninger og proportionalitetsgrundsætninger. Min haveforening kan ophæve min lejeaftale efter kun 14 dage, såfremt der er fremsat et skriftligt påkrav. Jeg kan legalt opsiges med 3 måneders varsel – men jeg skal vente i mere end 9 måneder, for at kunne sælge min have. I forhold til loven er dette hverken ligeværdigt eller proportionalt.

Jeg kan sælge min bil i morgen. Jeg kan sælge min lille båd i morgen. Jeg kan sælge alt hvad jeg ejer og har. Men jeg forhindres i, at kunne sælge min kolonihave! Alle kolonihaveejere er stavnsbundet til Deres kolonihaver – og skal betale fuld leje, forsikring, el, vand, vedligehold mv., indtil haveforeningen har ”tid” til at vurdere og overdrage.

Kan vi ikke betale vores husleje – eller misligholder vi vores forpligtigelser – hvis vi eventuelt er blevet alvorligt syge, fordi der er dødsfald i familien, fordi vi er kommet i økonomiske vanskeligheder eller fordi vi flytter til et andet land eller landsdel, så kan vi i værste

tilfælde miste vores have, efter kun 2 uger. Hvis vi ønsker at flytte til Skagen – eller Spanien, så forpligtes vi til fortsat at betale, vedligeholde huset og passe vores haver, i mere end 9 måneder – efter at vi har bedt om at få haven vurderet.

Det er ikke kun et problem for mig, at jeg samlet set skal vente i mere end 9 måneder, før min have er afhændet. Problemet er at alle kolonihaveejere bliver totalt umyndiggjort, i forhold til den have, som de har papir på. Dette et reelt juridisk problem, et problem som Kolonihaveforbundet snarest bør forholde sig til, da man i forhold til Kolonihaveloven ikke kan holde til, at kolonihaveejere ikke kan komme ud af deres lejemål. Kort fortalt, så har dette aldrig været formålet med Kolonihaveloven.

Dette sagt, så vil jeg blot af med min have – efter 15 gode år.

Med venlig hilsen

Per Uggen. Have 104.

Haveforeningen Harekær, Brøndby.

Kommentar vedrørende Per Uggens indlæg, Havebladet 1.2015

Det er med beklagelse at vi erfarer at denne sag er kommet så langt, og vi må fra Bestyrelse og Vurderingsudvalg i H/F Harekær, konstatere at vores oplevelse af forløbet ser meget anderledes ud.

Set ud fra den langvarige og meget omfangsrige dialog vi har haft med Per Uggen, må vi fremhæve medlemmets helt manglende vilje til at sætte sig ind i de faktiske forhold fsva. Byggesregler, Ordensregler, Vedtægter og ikke mindst Brøndby Kommunes Lokalplan 402 A, som er gældende for området.

Afståelsesregler er offentligt tilgængelige på forbundets hjemmeside, og alle gældende regler for H/F Harekær er demokratisk vedtaget på foreningens generalforsamlinger og fremgår af referater herfra.

Det kan oplyses, at den normale procedure i H/F Harekær er, at en vurdering kan ske indenfor 14 dage, såfremt alt er i orden jf. Brøndby Kommunes Lokalplan 402 A, og H/F Harekærs generelle regler.

Ligeledes kan et salg foregå indenfor 14 dage, når køber er fundet.

I H/F Harekær er gennem de seneste år vurderet og overdraget 20-25 haver i sæsonen.

H/F Harekær mener, at denne sag er kommet så langt ud, at vurderingen er videresendt til ekspedition af Hovedstadens Sydvest Kreds for alles bedste.

Det er aftalt med Hovedstadens Sydvest Kreds, at Per Uggen kan tage kontakt dertil for vurdering.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen H/F Harekær

Kinnie Leth Husum

Formand

BESKATNING AF ANDELSBEVISER I ANDELSFORENINGER

Gennem de seneste mange år har det været muligt at sælge en ejerbolig skattefrit, hvis ejendommen har tjent som bolig for ejeren. Det samme gælder for sommerhuse, som ejeren har benyttet til private formål.

Tilsvarende gælder også for andelsboliger, idet andelsbeviser, der er forbundet med en brugsret til en beboelseslejlighed i en ejendom med flere beboelseslejligheder, kan sælges skattefrit, hvis lejligheden har tjent til bolig for andelsbevisets ejer.

ANDRE REGLER FOR ANDELSHAVEFORENINGER

Imidlertid er reglerne ikke de samme for kolonihavehuse i andelshaveforeninger, selv om brugsretten til en kolonihave med tilhørende bebyggelse tjener det samme formål som det typiske sommerhus eller fritidshus.

Ved en sag fra Østre Landsret, der blev afgjort d. 11. september 2014, har de skattemæssige forhold for brugsret til kolonihaver i andelshaveforeninger for første gang været forelagt domstolene. Her kom Landsretten frem til, at kolonistens fortjeneste ved salg af andelsbeviset (men ikke huset) var skattepligtigt.

Det er Kolonihaveforbundets opfattelse, at der formentlig er tale om en forglemmelse i lovgivningsprocessen, når en brugsret til en andelskolonihave ikke er undtaget fra beskatning på lige fod med andre boligformer.

Derfor har Kolonihaveforbundet skrevet til Skatteministeren og bedt ham tilpasse lovgivningen på området, idet medlemmer i andelshaveforeninger efter Kolonihaveforbundets opfattelse naturligvis ikke skal beskattes hårdere end andre ejere af fast ejendom. Skatteministeren har indtil videre svaret, at han vil bede sine embedsmænd om at se på sagen.

FORBUNDETS FORENINGSADMINISTRATION – HVAD ER DET FOR NOGET ?

I mange haveforeninger kniber det med at finde bestyrelsesmedlemmer, som er villige til at påtage sig opgaven som kasserer.

Kolonihaveforbundets foreningsadministration er en hjælp til disse foreninger, samt foreninger der ser det som en fordel, at kassereren (og dermed bestyrelsen) slipper for det store daglige tidsforbrug, der som oftest er i regnskab, opkrævning, bogføring m.m.

Når en forening indgår en administrationsaftale med Forbundet, så sørger Forbundet bl.a. for opkrævning af haveleje, kontingent og andre beløb, herunder udsendelse af rykkere for manglende betalinger, betaling af fakturaer og udarbejdelse af regnskab.

Conny Flensborg, som er kasserer i Haveforeningen 1934 i Viby med 60 haver udtaler: "Da det er meget svært at få nogen til at være kasserer, har vi valgt administrationsordningen. Vi er meget glade for ordningen, regnskabet bliver lavet og afleveret i et meget fint format, og der er orden på det hele. Det er meget nemt at være kasserer på den måde."

Bestyrelsen i Haveforeningen Bredegrund udtaler: "Selv om vi er en lille haveforening på blot 16 haver, så kan der hurtigt herske lidt usikkerhed om penge og økonomi. Derfor har vi valgt administrationsordningen, fordi det er vigtigt for os som bestyrelse at skabe tryk omkring økonomi og regnskabet. Samarbejde med Forbundskontoret om administrationsordningen har også bevirket, at vi nu har en professionel og moderne håndtering af vores regnskab. Det er nemt i hverdagen, fx. foregår 99% af al korrespondance på mail i forbindelse med godkendelse, betaling af regninger, budgetopfølgninger, årsregnskab og vandregnskab mv. Det har sparet kassereren og bestyrelsen en masse tid, og det gør, at vi kan klare regnskabet, når vi har tiden til det. Der er altid en hurtig tilbagemelding fra forbundskontorets medarbejdere, hvilket gør det ultra-let at samarbejde og meget fleksibelt for os som bestyrelse, da alle er med på mails. F.eks. scanner vi vores regninger, når vi sender dem til betaling. Alle i bestyrelsen er derfor informeret om transaktionen, og vi modtager altid en kvittering fra forbundskontorets medarbejder, når sagen er behandlet hos dem."

Foreningernes bestyrelse kan læse mere om administrationsordningen og priserne herfor på Forbundets hjemmeside www.kolonihave.dk. Log ind som bestyrelsesmedlem og find "Foreningsadministration" under Forbundets serviceydelser.

Af Ditte Jensen, cheffjurist,
Kolonihaveforbundet

FORDELAGTIGE FORSIKRINGSORDNINGER

Vidste du, at Kolonihaveforbundet tilbyder fordelagtige forsikringsordninger – også til de enkelte medlemmer?

Kolonihaveforbundet har en række tilbud til haveforeningerne om fællesforsikringer til meget fordelagtige priser.

Hidtil har det mest været bestyrelsen, der har haft glæde af disse tilbud, idet forsikringerne har omfattet bl.a. bestyrelsesansvar, retshjælpsdækning og underslæbsdækning.

Nu er der kommet en lang række forsikringsaftaler vedr. de enkelte kolonihavehuse. Forsikringerne er såkaldte "fællesforsikringer", hvilket indebærer, at mindst 50 % af haveforeningen skal tilmelde sig forsikringen for at opnå den fordelagtige pris. Det er også en betingelse, at alle de tilmeldte vælger det samme.

Du kan bl.a. opnå:

Brand, el-skade og grundejeransvar

Denne forsikring dækker den direkte skade ved brand og el-skade (lynnedslag, kortslutning, overspænding, induktion, spændingsudsving og statisk elektricitet på faste installationer eller hårde hvidevarer) for både "hovedhus", andre skure, havestuer, carporte og lignende. Bygningerne er forsikret til nyværdi, og der er ikke selvrisiko i forbindelse med skader.

Forsikringen dækker endvidere hus- og grundejeransvar – altså ansvar for uheld og ulykker (personskade og tingskade) mv., som sker inden for de enkelte havelodder.

Bygningskasko

Bygningskaskoforsikringen dækker skader på bygningen i forbindelse med:

- Stormskade (Definition på storm er en vindstyrke 17,2 m pr sekund)
 - Sky- og tøbrud
 - Udstrømning af væsker
 - Frostsprængning (dog ikke i et utilstrækkeligt opvarmet lokale, medmindre årsagen er tilfældig svigtende varmemeforsyning)
 - Snetryk (når sneen skrider eller bliver så tung, at tagkonstruktionen ikke kan bære)
 - Pludselige skader på bygning
 - Tyveri og hærværk
- Der er ingen selvrisiko på forsikringen. Dog gælder der en selvrisiko ved hærværksskader, hvor der ikke foreligger tyveri eller forsøg herpå på 7.000 kroner.

Indboforsikring:

Indboforsikringen dækker skader på indbo i forbindelse med:

- Brandskader
- Stormskader
- Sky- og tøbrudskader
- Udstrømning af væsker
- Indbrudstyveri samt hærværk i forbindelse med indbrudstyveri eller forsøg herpå. Ved tyveri skal der være synligt tegn på indbrud. Dvs. indbo, der ikke er låst inde, dækkes ikke.
- Kortslutning af privat indbo

Alle haveforeninger har fået tilsendt forsikringsbetingelser og priser, så hvis man ønsker at høre mere om disse tilbud, kan man henvende sig til haveforeningens bestyrelse.

NYT VURDERINGSSYSTEM PR. 1. JANUAR

Pr. 5. januar skal alle vurderinger af kolonihavehuse foretages i et nyt vurderingssystem. Vurderingsreglerne er ikke ændret, men værktøjet er blevet digitalt, så alle oplysninger om vurderingerne gemmes og samles på en landsdækkende server. På længere sigt vil systemet f.eks. kunne bruges til statistik, som evt. giver mulighed for at regulere priserne i områder, hvor de nuværende vurderingspriser ikke er realistiske.

For at sikre at systemet anvendes korrekt, er der uddannet superbrugere i alle kredse, som skal stå for at uddanne og hjælpe foreningernes vurderingsmænd.

Det er vigtigt, at vurderingsmændene i foreningerne/kredsene benytter systemet på alle vurderinger, der foretages fra og med 5. januar 2015. Vurderinger, der er foretaget efter en anden metode, er ikke gyldige.

For medlemmer i haveforeningen betyder det nye system ikke den store ændring; dog vil selve vurderingsrapporten ændre udseende, og der er udarbejdet en vejledning i, hvordan den skal læses. Vejledningen kan findes på www.kolonihave.dk.

SKAL MIT EJERSKAB TIL KOLONIHAVEHUSET TINGLYSES?

Et blad i tingbogen er en slags "registreringsattest" på huset, som viser, hvem der ejer huset, og om der er pant i huset.

Kolonihaveforbundet skal kraftigt opfordre til, at det undersøges, om der er registreret noget på kolonihavehuset i tingbogen.

TINGBOGEN OM EJERFORHOLD

Tingbogen viser, om der er registreret en ejer på huset – eller en såkaldt "adkomst", som det hedder i tingbogen. Hvis der én gang er registreret en ejer i tingbogen, er det derfor nødvendigt også at tinglyse et nyt ejerforhold (via et skøde), da det ellers senere kan være svært at dokumentere, hvem der ejer huset.

Dette gælder altså også, selv om der ikke er pant i huset.

Hvis der ikke er registreret en ejer på huset, behøver man ikke at tinglyse de ændrede ejerforhold.

Forbundet støder ofte på sager, hvor en ejer af et kolonihavehus ikke har sørget for, at blive registreret som ejer i tingbogen. I nogle tilfælde har flere salg fundet sted uden at skiftende sælgere og købere har været opmærksomme på problemet. Det bliver så først opdaget, den dag en ny ejer har brug for et lån med pant i kolonihavehuset, når banken, der skal have tinglyst sit pantebrev, opdager, at der i tingbogen er registreret en anden ejer, som ingen længere kender eller kan huske. Dette kalder man "nødlidende adkomst". Denne situation kan medføre, at den aktuelle ejer af huset bliver påført store udgifter for at kunne dokumentere sit ejerskab til huset og få dette indført i tingbogen.

TINGBOGEN OM GÆLD

Der bør indhentes tinglysningsattest for at undersøge, om der er gæld i huset. Der opstår med mellemrum sager, hvor godtroende købere af kolonihavehuse efter købet har konstateret, at huset er behæftet med et tinglyst lån, optaget af den tidligere ejer. I det omfang den tidligere ejer ikke betaler ydelserne på lånet, kan den nye ejer risikere, at den, der har givet lånet, gør udlæg i huset for den tilbageværende gæld. Efter udlægget vil långiveren kunne kræve huset solgt for at få dækket sit krav.

INDHENTELSE AF TINGBOGSATTEST

Hvis man vil undersøge om der er registreret noget på huset, skal man bede tinglysningsretten om en tingbogsattest. Den kan bestilles på www.tinglysning.dk.

Kolonihaveforbundet ønsker TIL LYKKE

50 års havejubilæum

79-årige Mirek Albinski kunne 16. oktober 2014 fejre 50 års jubilæum i H/F Bredely, men at fejre sådan en dato stod egentlig ikke på Albinski's egen stilfærdige dagsorden, hvorfor familie, venner, haveforening og gode bekendte sørgede for en surprise reception.

Mirek Albinski's altid velplejede og veldyrkede have er gennem årene blevet præmieret gentagne gange og det var derfor helt naturligt også at udnævne Albinski til æresmedlem af haveforeningen på dagen.

På billedet ses Mirek Albinski og Jytte Sørensen under æresporten.

Dorthe, H/F Bredely

Ny fælles kreds for Sønderjylland

Som følge af den nye kredsinddeling for Kolonihaveforbundet fra 1. januar 2015, er de to sønderjyske kredse i Sønderborg og Haderslev ved et stiftende repræsentantskabsmøde i haveforeningen Sundsmark i Sønderborg den 19. november, blevet sammenlagt til én Kreds Sønderjylland.

Med den tidligere kredsformand, Christel Nielsen, Haderslev, som en effektiv dirigent, blev den nye kredsvedtægt og det kommende års budget godkendt af forsamlingen med enkelte kommentarer.

Den mangeårige formand for Haderslev-kredsen, Jønne Søberg, ønskede ikke at fortsætte på bestyrelsesniveau og den nye kreds, som omfatter fire haveforeninger i Sønderborg og to i Haderslev, valgte den hidtidige kredsformand i Sønderborg, Lis Kock, til formand for den nye fælles kreds, med Lisbeth Andersen, Haderslev, som kasserer.

Desuden valgtes syv medlemmer til bestyrelsen: Bent Wiuff, Haderslev (næstformand), Preben Sørensen (sekretær), Birgit Jørgensen, David Heisel, Hans Marcussen og Jan Uffe Schjødt, alle Sønderborg, og Karin Schifter Knudsen, Haderslev.

*Preben Sørensen,
sekretær, Kreds Sønderjylland*

Limfjorden gør klar til kolonihaver på havbunden!

Som et led i mange projekter hvor vi henter fødevarer op af havet, der ikke kun er fiskearter, - kan man i nærmeste fremtid melde sig ind i en "Kolonihaveforening" og få sit eget havelod på havbunden!

Limfjordsrådet har nu indvilget i at være med til at etablere "Haverne" og ligeledes være en af dem der vil søge fonde o. lign.

OPKVALIFICERING AF LOKALE FØDEVARER

Formanden for Limfjordsrådet siger, at dette er med til opkvalificering af de lokale fødevarer, man er kendt for i Nordjylland. Det spændende projekt har store muligheder for at blive realiseret, da kommunerne omkring Limfjorden vil være positive til at etablere et stort "Kolonihaveområde" hvor det som skal opdyrkes først og fremmest vil være tang, muslinger og østers.

KOLONIHAYER PÅ HAVBUNDEN

Her ville det være naturligt at alle kan være medlemmer som "Haveejere" og ligeledes at der vil være en række regler, som miljøbestemmelser, der skal overholdes. Det gælder især at holde "Haven" fri for uønskede vækster. Altså som i en almindelig kolonihave!

Selve navnet kolonihave, som vi kender det, er et ældgammelt begreb og noget af det mest "pæredanske" vi har. Det gør det ikke mindre interessant at den første Kolonihaveforening i Danmark, som var en del af arbejderkulturen, blev startet i Limfjordsområdet! Nemlig i Aalborg i 1884. Dengang havde man ikke i tankerne, at der også en dag kunne ske en udbredelse af kolonihaver på havbunden!

Denne nytænkning om at projektere haver på havbunden er der andre, der er på vej med at realisere!

I Ebeltøft stiftede man i slutningen af 2011 den første forening med navnet "Foreningen Havhaver i Syddjurs". Her har knap 100 aktive haveejere meldt sig ind og betaler 500,- kr. årligt i kontingent. Som medlem er man berettiget til på en 40 meter lang produktionslinje at dyrke de nævnte undersøiske fødevarer i det godt 12 hektar store område, der er udlagt i Ebeltøft Vig.

Inden dette projekt kan igangsættes har der været en omfattende løbende proces med høringer og tilladelser. Ligeledes har man i foreningen måtte stille en garanti på 150.000,- kr. for oprydning o. lign. hvis projektet indstilles. Da man i Aarhus nu også arbejder med lign. planer er der en fremtid i at lære af hinandens erfaringer og knowhow, som der gradvis vil være behov for!

● Af Bruno Müller, Haveparken Kæret, Frederikshavn

Send et par ord

Har jeres forening jubilæum? Har et af jeres medlemmer jubilæum? Er der noget, I gerne vil fortælle andre kolonister om? Så send et par ord enten pr. post eller e-mail til: Kolonihaveforbundet, Frederikssundsvej 304 A, 2700 Brønshøj, info@kolonihave.dk. 500-600 anslag i alt er fint.

Red.

HAVEBLADETS KOMMENDE NUMRE 2015

Blad Udkommer

Nr. 2	uge 18
Nr. 3	uge 27
Nr. 4	uge 36
Nr. 5	uge 49

OFFICIELLE FLAGDAGE 2014

- 3. april Langfredag
(halv stang hele dagen)
- 5. april Påskedag
- 9. april Danmarks besættelse
(halv stang til kl. 12.00)
- 16. april Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II

På Danmarks-Samfundets hjemmeside www.danmarks-samfundet.dk finder du retningslinjerne for brugen af Dannebrog.

Uforgængelige høj- bede og kantbånd af genbrugsplast

Højbede af plastplader og galvaniserede profiler. Fås i 40 og 60 cm højde.

Kantbånd af 3 mm sort plast. 25 m ruller i 15 eller 30 cm bredde.

Mere information og bestilling på www.boxmanplast.dk - eller ring 8646 1099

Boxman Plast, Kærsangervej 16, 8870 Langå

STORT UDVALG!

I BRUGTE:

stalddøre med termoruder
terrassedøre
dobbelt terrassedøre
yderdøre
indvendige døre
termovinduer
glaspartier
energitermoruder
nye og brugte
radiatorer

Vi foretager også reparationer, montering af døre, vinduer, terrasser og udestuer. Endvidere udfører vi havearbejde, træfældning og flisearbejde m.m.

Herluf Christensen

Herstedøstergade 25
2620 Albertslund

Tlf. 2442 3860

hcgennyg@mail.dk

Åbent alle dage efter aftale
- også weekend og aften

Vi gør din drøm til virkelighed

Se mere på www.combihuset.dk

Se nærmere
beskrivelse af
modellerne på
combihuset.dk

Model KGF 45

Råhus kun kr. 198.825,-
Fix og færdig kun kr. 259.995,-

45
M²

5
rum

COMBI
HUSET

Alle priser er inkl. moms og montering på bygherrens fundament og gulvkonstruktion. Ekskl. el. og vvs.

Solvangsvej 18 • 4681 Herfølge • Tlf. 23 61 69 11 • info@combihuset.dk • www.combihuset.dk

Nyhed i Danmark Regnvandsbeholderen Itza

Plant f.eks. krydderurter i låget

300 liter
135 cm høj

Se mere på www.haince.dk

Kvalitets varmepumper til nogle af Danmarks bedste priser ..

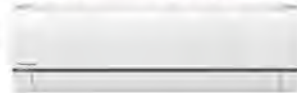
LG Nordic Prestige 09 "Testvinder"

Topmodellen fra LG
Kan opvarme 140 m²
A++ mærket, Års SCOP 4,6
Giver varme helt ned til - 25 grader
9 - 13 graders funktion
Velegnet til det store sommerhus
eller helårshuset

15.800 KR
inkl. 5 års garanti
moms og montering

Panasonic NE9PKE "Sommerhuspumpen"

En af Danmarks mest solgte
Panasonic modeller
Kan opvarme 130 m²
A+ mærket, Års SCOP 4,5
Giver varme helt ned til - 20 grader
8 - 10 graders funktion
God til sommerhuset eller kolonihaven

12.800 KR
inkl. 5 års garanti
moms og montering

Spar op til **60%** på din varmeregning og få bedre indeklima.
Alle varmepumper og tilbehør kan leveres med
montering i hele Danmark.

Se flere gode tilbud i Webshoppen

Scan koden med din
tablet eller smartphone

Tlf: 71 99 92 94
Ring eller bestil online på
www.sparenergikroner.dk

Bestil et lovpligtigt serviceeftersyn af din
varmepumpe og vær dækket af garantien
for kun 999 kr.

Bedst og billigst

En dansk uvildig instans, med eksperter fra bla Teknologisk
Institut og Energistyrelsen, har testet luftsolfangere i Danmark,
og valgt **SolarMagic** som den **bedste** af de testede modeller.

Ud over at være det **bedste** produkt, er **SolarMagic** også det
billigste. Derfor kan vi nu med rette skrive at:

– vi er både bedst og billigst!

Ved køb af 2 stk. er prisen helt nede på 1.600,-/stk

Spar 900,- kr/stk.
ved køb af 2 stk.

Nabotilbud

Ny forbedret
indblæsningsventil
med afbryder

SolarMagic • Fauskovvej 18 • 8370 Hadsten
Tlf. 6023 1200 • kontakt@solarmagic.dk
www.solarmagic.dk

Solceller, solcelleanlæg, tilbehør, LED belysning, ventilation Elektronik service & reparation

- Solceller: amorf, mono- polykrystalline, fleksible
- Laderegulatorer
- Inverter/Omformer
- 12V LED pærer G4, GU10, G9 E14, E27 fatning
- Komplette anlæg fra 5W til 1000W/12V, 24V eller 230V
- Batterier & installations materialer, kabler, stik
- Ventilation & solvarme
- Springvand & pumper
- Oplader, beslag mm.
- Måleapparater, instrumenter
- Nettillsluttede solcelle-anlæg og tilbehør

Rådgivning, info og tilbud: ring eller e-mail.

Alle produkter kan ses på Internet og bestilles direkte via
vores online WEB-SHOP eller telefon. Eller besøg vores
udstilling i lokalerne på Tagtækkervej nr. 27B, Viborg.

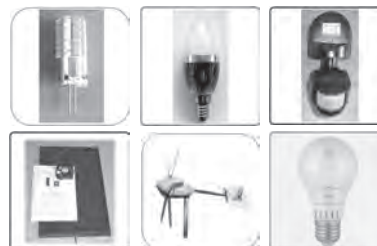
* Abonner på e-nyhedsbrev og få tilbud og nyhedsopdateringer

Tagtækkervej 27 B, 8800 Viborg
Internet: <http://www.KeryChip.dk>
E-Mail: solar@KeryChip.dk
Tlf.: 41 67 44 67

Køb online med
din mobil eller
tablet i den nye
Webshop

**LIBERO 09
PRIS
11.995,-**
INKLUSIV STANDARD-
MONTAGE*

5 ÅRS TOTALGARANTI

LG Nordic - Perfekt til det danske klima

HALVÉR DIN VARMEREGNING

med en LG Nordic varmepumpe
– varmepumpen der dækker alle behov

A+++
BEDSTE ENERGIKLASSE

**PRESTIGE 09
PLUS
PRIS
19.995,-**
INKLUSIV STANDARD-
MONTAGE*

Ideel til kolonihavehuse
og sommerhuse

Lige nu har vi gode tilbud
på LG Nordic varme-
pumper.

Ud over at give varme i
de kolde måneder kan
anlægget også give
køling i den varme som-
mertid.

**- vi laver naturligvis
også el i dit sommerhus
eller kolonihavehus**

Vi udfører også
serviceeftersyn af alle
typer varmepumper.

Et regelmæssigt eftersyn
og service, forlænger
holdbarheden, varme/kø-
leeffekten forbliver optimal
og formindsker risikoen for
evt. dyre reparationer.

Priser fra 1.095,-

**NY MODEL MED HØJESTE ENERGIKLASSE
LG NORDIC PRESTIGE 09 PLUS:**

- A+++ med en SCOP værdi på 5,2
- Verdens laveste lydniveau på 17dBA
- Grundvarmefunktion, der sikrer 9 – 13 grader
- Airconditionfunktion
- Mulighed for WIFI
- Varmeeffekt ved udetemperaturer ned til -25 grader
- Ren luft – fjerner lugt, pollen og bakterier

Ved køb af en **LG NORDIC Prestige PLUS 09**
medfølger **GRATIS** et **SMS-modul** eller **WIFI-
modul**. Herfra kan du styre varmepumpen når
du ikke er hjemme. Markedsværdi ca. kr. 2.500,-

Tilbuddet gælder så længe lager haves.

Osterkrüger

Aut. El & Køle installatør

Industriparken 19 • 2750 Ballerup • Tel.: 4466 4171

En del af **TS-GRUPPEN** - Danmarks stærkeste el og energi installatører

GANLØSE

Fritidsbyg Aps

Kolonihavehuse & sommerhuse

	Råhus opstillet:	Indv. materialer til færdiggørelse:	Råhus, indv. materialer og montering:
12,0 m ²	kr. 48.200	kr. 9.950	kr. 66.100
20,0 m ²	kr. 72.300	kr. 15.400	kr. 100.300
28,0 m ²	kr. 95.100	kr. 34.900	kr. 152.200
31,5 m ²	kr. 107.600	kr. 35.900	kr. 161.400
36,0 m ²	kr. 114.500	kr. 38.200	kr. 180.000
40,0 m ²	kr. 119.600	kr. 41.600	kr. 188.700
40,5 m ²	kr. 119.600	kr. 38.800	kr. 186.100
45,0 m ²	kr. 132.700	kr. 44.200	kr. 209.700
57,0 m ²	kr. 163.900	kr. 52.200	kr. 162.750
6,0 m ² skur	kr. 19.900		
9,9 m ²	kr. 25.900		

Alle priser er incl. 25% moms.

Alle modeller kan laves med loft til kip, hems.

Mellem kl. 17-18

Tlf. 4818-3753

Biltelefon 4020-3753

Korskær 4, Ganløse, 3660 Stenløse

www.ganlosefritidsbyg.dk

Nøglefærdige huse, indhent tilbud.

Vinduer og døre med termoglas lavenergi
Tag: Gitterspær 15°. B6 eternit, sort.

100 mm mineraluld.

3/4x4" profilbrædder, plastfolie.

Væg: 2x4" tømmer. Vindpap.

1x5" profilbrædder, trykimprægneret.

100 mm mineraluld.

3/4x4" profilbrædder, plastfolie.

Gulv: 2x5" tømmer. 100 mm mineraluld.

Vindpap. 22 mm spånplade.

Besøg vore prøvehuse i Ganløse

På adressen:

Måløvvej 99 – Ganløse

Kørevejledning: Se Krak kort side 114

Vi giver også gerne tilbud
ud fra egne tegninger

Der er flere gode grunde til at vælge et hus fra
GANLØSE FritidsByg:

- **NYHED!** Punktfundament er med i prisen
- Gulvstrøer er overfladebeh., 5x5" 2x5"
- Indskud er trykimprægneret
- Stolpekonstruktion 4x4" 2x4"
- Udvendig beklædning: 1x5" profilbrædder, trykimprægneret
- Alle vinduer er oplukkelige, DVK-mærket
- 100 mm isolering i HELE huset, mere efter ønske
- Vinduer og døre kan flyttes efter deres ønske – vi bygger gerne efter Deres tegning
- Indvendig beklædning: 3/4x4" profilbrædder, indv. kvinta og plastfolie indv. fyldningsdøre
- Lüksugulv, Gulvbrædder, 1x6" oventørret, endenotet, lægger vi til en merpris á 160 kr. pr. m²
- 42 års erfaring med kolonihavehuse og sommerhuse
- **NYHED!** Vinduer og døre med termoglas/fabriksmalet
- Merpris for ekstra isolering i sommerhuse

NYHED: Nu også Sibirisk lærk mod merpris

Vi kommer ikke på Fyn og i Jylland

VELKOMMEN

TIL EN VERDEN AF MULIGHEDER

Vi byder foråret velkommen
med gode tilbud

Sølund Huse har mange flotte havehuse og pavilloner
til hjemmehaven eller kolonihaven.

For os er kvalitet og service en naturlig del af vores hverdag.
Så trygheden og nydelsen kan blive din hverdag.

Nyd det

- duften af nyslået græs
- en kop friskbrygget kaffe
- dit eget orangeri
- varmen bag de smukke vinduer
- et sted, hvor tiden står stille
- en pause fra hverdagen
- en god bog i ro og mag

Ta' forskud på de lange, lune sommer-
aftener med et havehus eller en pavillon.

PAVILLONER : GARAGE/CARPORT : REDSKABSHUSE : HAVEHUSE

MANDAG-FREDAG KL. 8:00-16:00 : LØRDAG KL. 10:00-12:00 : INFO@SOLUNDHUSE.DK : WWW.SOLUNDHUSE.DK

S Ø L U N D

SØLUND HUSE : OVERBY SKOVVEJ 3 : 8732 HOVEDGÅRD : TLF.: 75 66 28 75

220V I FRITIDSHUSET

Til lys, køleskab, tv

SOLCELLEANLÆG

Solcelleanlæg fra Viva Energi leverer 220V til fx køleskab, tv, lamper, mobil, pc, kaffemaskine og støvsuger.

INTRODUKTIONSPRISER I DENNE MÅNED!

Vi lancerer nu nye 2015 modeller, som er endnu nemmere at montere med færdigsamlet kontrolplade og hovedafbryder.

I denne måned til introduktionspriser! SPAR OP TIL KR. 3450,-

Solpakke 800Wh/1000W

kr. 8.999,-

Til alm. køleskab, lys, tv, pc, mobiltlf, iPad. Strøm nok i højsommer og weekender.

SPAR 1500,-

245-250W panel (1x1,65m), 220V/1000W, 2,4kWh batterilager. Nr. 1369. Normalpris: 10.449,-

Solpakke 1.7KWh/1000W

kr. 10.999,-

Som ovst. m/2 paneler. Strøm til hele sommeren.

SPAR 2000,-

2 paneler (2x1,65m). Nr. 1370. Normalpris: 12.999,-

Solpakke 1.7KWh/2400W

kr. 16.999,-

Til kaffemaskine, støvsuger, microbølgeovn & alt i solpakke 800Wh. Strøm til hele sommeren.

SPAR 3450,-

2x 245-250W paneler (2x1,65m), 220V/2400W, 4,8kWh batterilager. Backup-indgang til ekstern 220V kilde (generator eller elnet). Nr. 1492. Normalpris: 20.449,-

Alle anlæg er komplette med udførlig dansk monteringsvejledning. Husk også at købe monteringsbeslag afhængig af tagtypen (200-600 kr. pr. panel). Priser er inkl. moms og uden montering.

Vi er danmarks førende indenfor batterianlæg!
Læs mere på vivaenergi.dk/fritidshus

Viva Energi

Anelystparken 43B | 8381 Tilst
Tlf. 70 22 70 40 | www.vivaenergi.dk

GrowCamp

- dyrk grøntsager med succes...

GrowCamp bede fås med beskyttende insektnet og plastoverdækning. Til terrasser og altaner - med hjul og ben - tomatbede og plantekasser i flere størrelser - **og nu også med selvvandring!**

GrowCamp tilbyder udstyr til drivhuset, pletter og bakker til forspiring og meget andet... Se alle GrowCamps produkter i vores **nye** web shop www.growcamp.dk
Tlf. 59 48 70 20
info@growcamp.dk

TILBUD:

Se ekstraordinære gode tilbud på shoppen lige nu!

Bjælkehytter i flot kvalitet

Indretning helt efter dine ønsker og behov.

Udføres i 50, 70 eller 92 mm bjælker.

Fra ca.
1.700 kr./m²
inkl. moms og levering

For mere information ring til Birkedalhuset på tlf.: **24 20 60 09** eller se mere på www.birkedalhuset.dk

Vi tilbyder humlebier til bestøvning samt nyttedyr til bekæmpelse af bl.a.

Bladlus • Spindemider • Dræbersnegle

BioProduction

Centervej Syd 4 • 4733 Tappernøje • Tlf. 5596 0021
bio@bioproduction.dk • www.bioproduction.dk
www.facebook.com/BioProduction.dk

– gode tilbud
til haven

e-muld

- også
i bigbags

**Muld
Spagnum
Barkflis
Træflis
Topdressing
Grus
Granitskærver**

*Levering med lastbil
eller afhent selv
Container udlejning*

**Beregn selv pris på
www.l-n-g.dk**

Lyng Naturgødning

Slangerupvej 16 · 3540 Lyng

48 18 73 50

Åben hverdage kl. 7-16

Lørdag kl. 9-13

"Det bedste, jeg nogensinde har gjort"

Flot foretrukket kildesortering muld-
toilet til kolonihavehuset. Stor succes
ved test i 10 kolonihaveforeninger. Hent
brochure og se film på www.backlund.dk
Følg os på www.facebook.com/Backlunddk

ÅBENT HUS

Man. 02.03 kl. 17-19
Tors. 12.03 kl. 16-18
Tors. 19.03 kl. 16-18
Tors. 26.03 kl. 16-18
Tors. 09.04 kl. 16-18

Separatts topmodeller
Villa 9000/9010
– 65.000 solgte

**Kampagnepris
kun kr. 5.595,-**

BACKLUND ApS

Holmebjerg 21 · 2950 Vedbæk
Tlf. 3963 3364 · Mobil: 6093 1453
E-post: backlund@backlund.dk
www.backlund.dk

Strøm til: KOLONIHAVEN

**Solceller til lys, køleskab,
vand pumper, tlf., Internet,
Fjernsyn & Radio m.m.**

Dansk kvalitet

info@dansksolenergi.dk
www.dansksolenergi.dk
Telefon: 35 36 77 77

Dansk Solenergi ApS

Meterbuen 15

DK-2740 Skovlunde

Nyt kolonihavehus med solceller

KB Fritidshuse - Mange forskellige hustyper – tre forskellige byggemetoder – høj kvalitet – **meget til en lille pris**

Åbent Hus

lørdag d. 7. marts 2015 kl. 10.00-13.00

I prøvehuset

Rengevej 11, 4660 Store Heddinge

Hvis du vælger at investere i solceller, får du et anlæg
og en energikilde med en forventet holdbarhed på 35 år.
Investeringen er typisk tjent ind efter 7-12 år.

Få mere information på <http://www.kbfritidshuse.dk/kolonihavehus/koncept/solceller-til-kolonihavehus>

SelvByg

Vi sørger for elementer og basishusmaterialer,
du opstiller og bygger dit hus færdigt.

MedByg

Vi fordeler opgaver og entrepriser mellem os,
som du ønsker det.

FærdigByg

Vi bygger dit nøglefærdige hus
– du slapper af.

Dansk Håndværk

"Klik ind på www.Kbfritidshuse.dk og find inspiration i vores mange nye hystyper"

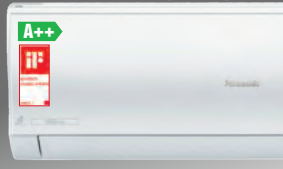
kb **fritidshuse.dk**
Snedker og Tømrerfirma Kim Bengtsson ApS

Rengevej 11 / 4660 Store Heddinge / Tlf. 56 57 31 51 / Info@kimbengtsson.dk / www.kbfritidshuse.dk

HALVÉR VARMEREGNINGEN!

Størke TILBUD

Panasonic

Panasonic HE9 Flagship
Inkl. modem og standardinstallation

KUN 16.500 KR. **SPAR 1.000 KR.**

Mitsubishi

Mitsubishi MSZ-FH25
Inkl. WiFi og standardinstallation

KUN 15.500 KR. **SPAR 2.500 KR.**

LG

LG Nordic Prestige 9
Inkl. standardinstallation. Bedst i test 2013

KUN 16.000 KR. **SPAR 2.000 KR.**

Lovpligtigt service af din varmepumpe

Med et fast eftersyn kan du altid gå efteråret trygt i møde!

KUN 999 KR.

LAD OS KONTAKTE DIG, NÅR DU HAR TID...

Scan koden eller skriv dit navn og tlf. på danskvarme.dk/kontakt, så kontakter vi dig.

FÅ OP TIL 15.000 KR. I TILSKUD

ved at skrotte dit gamle oliefyr. Ring og hør nærmere om hvor meget du kan få i energitilskud.

Vi hjælper dig med at træffe **det rigtige valg**, vejleder dig mht. **energitilskud** og sørger for de **bedste priser** på markedet.

Ring og få en **uforpligtende** snak eller book et møde.

Tlf. 70 26 70 16 • lars@dansk-varme.dk • www.danskvarme.dk

DANSK-VARME ApS

Alt el-arbejde udføres i Deres fritidshus, såvel ny-installation som reparation og udvidelse af bestående installation til særdeles rimelige priser.

● **Rabat til pensionister**

Erik Andersen. Statsaut. El-installatør

Henvendelse på vagttelefon

38 74 79 22

mellem kl. 6-9 og efter kl. 19.30

Højstrupvej 30B · 2720 Vanløse · Tlf. 38 74 79 22

Skån ryg og knæ

Gør arbejdet i gulv- og jordhøjde til en behagelig og afslappende fornøjelse. På den unikke buede fod kan du vippe og rotere om dig selv, OneLeg følger dine bevægelser.

Brug OneLeg når du skal:

- luge i bedet
- klippe græskanter
- plukke bær
- sætte stiklinger
- male soklen på huset
- vaske underskabene
- bruge en ekstra siddeplads

Brug altid skridsikring indendørs, på glatte og sarte underlag

Find forhandlerlisten på www.oneleg.dk
info@oneleg.dk - Tlf. 2660 8828

OneLeg
by susanne schmidt®

Kolonihavehuse & Bjælkehytter

Design dit
drømme
hus fra kun
1600,- pr. m2

Danmarks
største
udvalg i kvalitets-
kolonihave-
huse

SHINGLES TAGPAP

Vores shingles tagpap udnytter innovativ teknologi til at forbedre shingles' præstationer med mindre vægt.

Alle shingles tagpap er produceret, så det giver en overlegen holdbarhed og fleksibilitet. Holdbarhed ca. 40 år alt efter forhold.

Kun 219,- pr. pakke.

(3 m2 pr. pakke, som dækker 2,5 m2)

DESIGN DIT EGET KOLONIHAVEHUS - eller vælg mellem 100 standard modeller

Design dit eget drømmehus fra kun 1600,- kr. pr. m2 eller vælg imellem mere end 100 færdige råhuse og hytter på vores hjemmeside www.nynorm.dk. Vi tilbyder også rådgivning og hjælp til byggeplaner.

Model Copenhagen FÆRDIG MONTERET

Har du en drøm om en ny bjælkehytte, men ikke ønsker at montere selv, så kan vi som noget nyt tilbyde færdig montering.

I prisen vil være inkluderet montering af hytte på byggeherrens fundament, isoleringssæt til væg og tag inkl. isoleringsmateriale, shingles tagpap og malede vinduer m.m.

Kun 259.900,- i 70mm

RING og hør nærmere.

Vidste du at
5.800
Danske boligejere har
handlet bjælkehytter hos
Nynorm de seneste
år

50-92mm

Model Hornbæk

24m2 + 9m2 veranda, 70 mm kraftige bjælker. Komplet byggesæt med vinduer og dør. Før 71.400,-

Nu kun kr. **69.900,-** inkl. moms og lev.

44mm

Model Gotland 16

15,2m2, 44mm kraftige bjælker. Komplet byggesæt med vinduer og dør. Før kr. 21.500,-

Nu kun kr. **20.900,-** inkl. moms og lev.

50-92mm

Model Eskildsø

48m2 + 25m2 hems, 50 til 92mm kraftige bjælker. Komplet sæt med termoruder, dør, beslag, greb og lås.

Fra kr. **121.900,-** inkl. moms og lev.

Alle er ualemt byggesæt med termoglas eller 1 lag glas, ekskl. montage sæt, tagbeklædning, fundament og isolering.

nynorm
SIDEN 1975

KONTOR & Udstilling: BYTOFTEN 10 - 5550 LANGESKOV - TLF. 70 23 15 51 - MAIL: NYNORM@NYNORM.DK
UDSTILLING: HÅNDVÆRKERVEJ 82, 4000 ROSKILDE (åbent alle dage, dog kun bemandet torsdag 9.30 - 15.00)

WWW.NYNORM.DK

Vivara Naturprodukter

Kvalitets & miljøvenlige naturprodukter til havens dyr (fugle, egern, pindsvin, m.fl.). Gratis forsendelse ved ordre over 500 kr. Ved ordre under 500 kr pålægges der 50 kr i fragt og eksp. gebyr.

Blokpakken

Denne bestseller pakke, som består af foderhuset "Moldau" og 4 foderblokke a 300 g: en original, en frøblok, en insektblok og en blok med bær er en ægte fuglemagnet. Prøv også SLAGTILBUDET til højre, som er elsket af alle havens fugle!

98058 Kun kr. 129,-

Foderblok til rødhalen

Foderblokken er lavet specielt med henblik på rødhalen. Vivaras patenterede fedtblanding, tilsat maledede jordnødder, frugt, frø og tørrede melorme. Blokken har dog vist sig at være en tilløbsstykke for alle havefugle.

10084 ca. 300 g kr. 15,-
Fra 10 stk. kun kr. 12,- / stk
Fra 20 stk. kun kr. 10,- / stk

SLAGTILBUD

Egernpakken

Med 1 kg egernblanding, sammen med foderhuset, kan du godt regne med at egernet kommer et smut forbi. Dine børn, børnebørn og nok også dig selv, vil hoppe af glæde og begejstring når egernene er i haven. Du vil hurtigt lære deres besøg at kende, på lågets 'klap-lyd'.

98075 Pakkepris kr. 129,-

SLAGTILBUD

Fedtgigant - til langtidsfodring

Nu kan du langtidsfodre, og samtidig sikre, at det kun er de små fugle, der kan komme ind til foderet. Fedtgiganten er let at skille ad, når den skal genfyldes eller rengøres. 32 x 27 cm

94550 Ekskl. Foderblok kr. 215,-

Er store fugle til gene?

Art. 98286 Kun kr. 159,-
24 cm foderautomat (metal),
1 kg solsikkerkerner

Art. 93035 kr. 129,-
40 x 33 x 12 cm

10110 min. 350 gram 30,-
Fra 8 stk. kr. 25,- /stk.

12059 5 kg kr.165,-
12060 10 kg kr.295,-
2 x 10 kg kr.270,-/10 kg

På tlf. 33 31 33 26 & www.vivara.dk kan du afgive din bestilling eller GRATIS bestille det 148 siders katalog med megen information og mange nyttige tip. Annoncens priser gælder til og med 15. april 2015.

Nyt Gratis 148 siders katalog